

ABONAMENTUL

An an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— „
 Pe 3 luni . . . 7.— „
 Pe o lună . . . 2.40 „
 Pentru România și
 strălăutate:
 An an . . . 40.— franci
 Telefon
 Pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

REDACTIA

și
 ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi N-rul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 stratie.
 Mulțumite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrise nu se in-
 napolază.

ROMÂNUL

Spre libertate...

„Unde este Duhul Domnului, acolo este libertatea”.

(Pavel, Corint. II. c. 3 v. 17.)

Sărbătoarea Rusaliilor este așezată de obicei bisericii noastre creștine într-o arie pogoririi Duhului Sfânt asupra apostolilor lui Hristos. Aceștia, urmând sfatul conducătorului, — „de Ierusalim nu s'a deplasat” ci au rămas toți într'un cuget la olălușă, așteptând pogorirea Duhului Sfânt, a Mântuitorului, pe care făgăduise Isus că-l va trimite lor, ca să-i lumineze, să-i îndrume și să le dea tăria de a putea birui toate piedecile, și să se vor ivi în calea Evangheliei mântuirii.

Și iată „în ziua cincizecimeii” — după cum scrie în „Faptele-apostolilor” — li s'au arătat limbi împărțite ca de foc și s'a pogorit asupra lor și s'au umplut toți de Duh Sfânt și început a vorbi în toate limbile, încât au putut să-i înțeleagă oamenii „din tot poporul, peste sub ceriu”...

În după predica însuflețită a apostolului Petru, care spunea oamenilor, că „tot cel ce poartă numele Domnului, se va mântui”, oamenii au început să se pocăiască și să se boteze și au primit botezul creștinesc „ca la mână de oameni”...

Astfel, prin puterea cuvântului apostolului, însuflăt de Duhul Sfânt, s'a întemeiat în acea întâia comunitate creștinească. S'a întemeiat și a sporit în deplină libertate creștinească, fiind lăsat tot insul să-și urmeze drumul convingerii și al conștiinței sale, căci dupăcum scrie apostolul Pavel — unde

este Duhul Domnului, acolo este libertatea.

Cum trebuie să înțelegem noi, creștinii de astăzi, însemnătatea sărbătorii Rusaliilor și a libertății, ce se revarsă printr'nsa asupra sufletelor credincioase?

Mai întâi, trebuie să știm cu toții, că prin darul dumnezeesc, ce s'a dat apostolilor, ca să poată propovădui cuvântul Evangheliei în toate limbile pământului, s'a întărit ca prin o lege dumnezească dreptul vecinic și libertatea nețărnută, care trebuie să i se recunoască și să i se îngăduie fiecărui popor creștin asupra limbii sale naționale, asupra credinței și a tuturor comorilor vieții sale sufletești. Căci toate acestea, fiind daruri dumnezeiești, nici o cărmuire pământească nu poate fi în drept a pune stăpânire volnică asupra lor, nici a le strivi prin porunci și orânduiri potrivnice legii și voinții dumnezeiești.

Cărmuirile lumesti n'au ținut totdeauna samă de acest adevăr, cum nu țin nici azi în unele țări, fiindcă nu sunt pătrunse în deajuns de învățăturile Evangheliei și le lipsește adevăratul duh creștinesc, duhul libertății, al înțelegerii drepte și al priceperii luminate.

Știm, că în vechime creștinii erau prigoniți amarnic, fiindcă nu voiau să se închine statuilor împărătești, idolilor străini și capiștilor păgânești. Din pricina aceasta se făuriau împotriva lor învinuiri grele, că ar ataca prin neînchinarea lor însăș suveranitatea împărăției, că ar fi „trădători de patrie”, cum se poreclesc în zilele noastre ceice nu vor să se închine lui Dumnezeu în altă limbă decât în limba maicei lor...

Dar ei, vechii creștini, suferiau cu răbdare mucenicească toate prigonitorile și la invi-

nuirile, ce li se aruncau în față pentru credința lor, răspundeau cu toată îndrăsneala: Noi mai bine vom asculta de Dumnezeu, decât de oameni, orice ni s'ar întâmpla!

Libertatea lor sufletească și-o găseau numai în religia creștină. Și nici o amenințare, nici o primejdie, oricât de cruntă, n'a putut să-i înduplece a se lipsi de această libertate adevărată, care după cuvântul fericitului Augustin stă într-o servi lui Dumnezeu („Vera libertas est Deo servire”).

Cu multă dreptate și pătrundere își puneă vestitul scriitor bisericesc Tertulian următoarele întrebări: „Oare își poate câștiga glorie vre-o cărmuire sugrumând libertatea religiei, țărnuindu-mi libertatea de a mă închina Dumnezeului meu, dupăcum voiesc, silindumă a necinsti, ceea ce vreau să cinstesc, și a cinsti ceea ce nu vreau să cinstesc. Cinste cu șila nu-i trebuie nimănui, nici chiar oamenilor... Nu este oare cea mai mare nedreptate a sili pe oameni liberi să se închine contra voinții lor?”

La aceste întrebări ale lui Tertulian împrejurările vieții noastre de azi ne silesc a mai adauge câteva de acelaș fel: Oare cărmuirile țării noastre n'au căzut și nu cad și ele în păcatul cărmuirilor păgânești, când cutează a silii mlădițele tinere ale poporului nostru spre o dezvoltare nefirească și cu totul potrivnică legilor și poruncilor dumnezeiești? Când cearcă a micșora dragostea lor firească pentru limba și națiunea noastră și se amăgesc a crede, că vor reuși s'o înlocuiască cu o dragoste poruncită pentru limba și națiunea, care nu e a mamei și a părinților noștri? Când din întreg învățământul poporal au isgonit până și amintirea bărbăților noștri ne-

Acnaa unui copil, care nu mințise niciodată.

(Pentru copii.)

Nini era în clasa întâia gimnazială și cu toate că era numai de nouă ani, și prietenii tăi său când îl întâlneau îl luau de obraz, el se simțea mare, aproape bărbat. Nu prea plăcea lui Nini felul cum se purtau cu el prietenii său, dar ce putea să facă? Deh! El este de nouă ani și când ai încă pantaloni scurți, tot copil ești socotit chiar dacă știi să declini fără greșală „rosa-rosae”.

Prietenii lui Nini nu erau bogați. Tatăl său era un mic funcționar și se ducea la slujbă cu haina veche, ale cărei mâneci erau lustruite cu masa pe care scria (nu face nimic — zicea tatăl — că nu se vede pe sub palton), iar mama era harnică și-și cosea singură chiar și rochițele de sărbătoare. De aceea Nini, care era un copil cu judecată, nu le cerea să-i facă și el un rând de haine noi, cu niște pantaloni mai

decât pantalonii cei scurți și vechi, nu ar fi depănat cu gândul vremea viitoare.

Mama lui Nini era bună și-și lubea copilul ca pe ochii din cap. Și ca să iubești pe cineva, nu este nevoie să fii bogat, ba din contra.

Pe vremea când Nini se ducea la școala primară, mama sa îi da într'un coșuleț o gustare: un ou, o bucată de pâne, puțină friptură. Tot așa ar fi vrut să facă și acum, dar Nini îi spusese că acum este în gimnaz și nu putea să se mai ducă la școală cu gustarea, ca copiii, căci ar fi rîs ceilalți de el.

— Lasă mamă, că n'o să-mi fie foame până la ora mesei.

Zicea așa ca să liniștească pe mama sa, dar acasă la ei se mânca la unu, dela școală el eșia la douăsprezece, și cum era Nini de delicat, nu putea s'o ducă până la prânz, numai cu o ceașcă de lapte luată dimineața la șase.

După multă gândire, mama lui a reușit să împace și capra și varza.

— Ascultă Nini, eu o să-ți dau un ban în fiecare zi. Tu să-ți cumperi o franzelută sau un corn, pe care să-l mănânci în recreație.

Lui Nini i-a făcut foarte bine, că o să aibă un ban pe zi, pe care să-l cheltuiască cum o vrea el, și unde mai pui că nici camarazii lui de școală n'o să-și rîză de el.

— Inșă, Nini, să-ți iei o franzelută sau un corn, auzi? Să nu-ți iei vre-o prăjitură, care să-ți facă rău. Dacă vei vrea altceva, spune-mi. Îmi făgăduiești?

— Da, mamă, îți făgăduiesc.

— Bravo, Nini.

Cum? Mama se încredea pe făgăduiala unui copil de nouă ani?

Sigur că se încredea. Își cunoștea ea bine fiul și știa că Nini nu mințise și nu va minți nici odată. Și mama lui mai știa și lucrul acesta: că un copil de nouă ani trebuie să înceapă să fie drept și leal chiar în cele mai mici acte ale vieții lui, căci altfel nu va putea fi nici odată un om cinstit și de cuvânt, deoarece calitățile cele bune nu se învață cum ai învăța un meșteșug oarecare, dupăce ai făcut câteva luni ca ucenic.

Și astfel, Nini, căpăta în fiecare zi un ban.

Când trecea pe dinaintea cofetăriei, se uita la fereastră. Ah, ce de prăjituri, ce de ciocolată! Intr'o zi, împins de lăcomie, a intrat și a întrebat cât costă un ou de ciocolată.

— Treizeci de bani.

Nini a ieșit trist din prăvălie. Treizeci de bani! Trei zile fără corn!... Ce-ar fi dacă ar pune în fiecare zi banul de-o parte?... Dar mama îl rugase să nu-l cheltuiască pe prăjituri... Nu o să-i spuie...

Dar dacă l-o întreba: „Ți-ai cumpărat franzeluta?” Să mință?

Nu! Nu o să mință... Și ridică cu mândrie capul, hotărît să nu se mai uite la fereastra cofetăriei, ca să nu mai fie ispitit. În sufletul lui se dăduse o mică luptă și Nini biruse.

Un camarad de clasă zise:

muritori, de ale căror fapte glorioase s'ar putea însuflă elevii români? Când sufletul nevinovat al copiilor îl fac să se închine *cu sila* unor figuri străine de inima lor și neînțelese de mintea lor, întocmai cum sileau împărații păgâni pe vechii creștini, să se închine unor figuri idolești? Oare putea-vor aceste cârmuri ale țării noastre să-și câștige vre-o glorie, timbrându-ne pe noi ca trădători de patrie și prigonindu-ne cu toate caznele numai fiindcă *vrem* să iubim și să cinștim înainte de toate comorile sufletului nostru, — lăsând pe ale Ungurilor să și le iubească și cinștească ei singuri, — fiindcă *nu vrem* să ne închinăm la idoli străini, și fiindcă urmând poruncile dumnezeiești mai mult, decât pe cele lumești, vom ținea totdeauna morțiș la limba, legea și națiunea noastră?

Lăsând să răspundă la aceste întrebări oricare creștin cu minte sănătoasă și nerobită de patima răutății, să cercetăm puțin și altă însemnătate a libertății, care se revarsă din darul Duhului Sfânt asupra creștinilor: libertatea din lăuntru a sufletului nostru.

Dacă sufletul nostru tânjește în lipsa libertății din afară, s'ar putea totuși întrâna și ar putea să înfrunte orice primejdie ar veni asupra-i, dacă ar avea măcar libertatea din lăuntru, adică dacă nu ar fi rob și încătușat în lanțurile grele diferitelor patimi și porniri păcătoase, cum este ura cea oarbă între frați, dacă ar fi curățit de spinii multelor păcate, dacă ar fi pătruns întru toate de lumina și adevărul Evangheliei, dacă s'ar fi sălășluit într'insul darul mângăitor al Duhului Sfânt.

Privind în jur și văzând cele ce se întâmplă sub ochii noștri, nu numai între oamenii din pătura de jos a poporului, ci și între aceia cari ar trebui să dea în toate privințele exemple bune de urmat, trebuie să constatăm cu durere, că sufletului nostru îi lipsește nu numai libertatea din afară, ci și cea din lăuntru. Căci nu ne-am dat, se vede, silința să-l pregătim în deajuns spre căile Domnului, să-l curățim și îngrijim totdeauna, ca să se poată apropia și sălășlui întru noi Duhul Domnului, care este Duhul înțelegerii, al înțelepciunii și al libertății....

Să căutăm deci a ne face mai întâi vrednici de libertatea cea din lăuntru, ca înarmați cu puterea acesteia să fim în stare a lupta cu izbândă și pentru cea din afară.

Să desrobim sufletele noastre din cursa patimilor și să le pregătim prin virtuțile creștinești spre primirea duhului dătător de viață, de tărie și libertate. Să urmăm sfatul apostolului Pavel, care ne îndeamnă astfel: „Intru slobozenia, cu care Hristos pe noi ne-a slobozit, stați și nu vă cuprindeți iară cu jugul robiei... Cel ce vă tulbură pe voi, va purta păcat, oricare va fi... O, de s'ar lăpăda afară cei ce vă răzvrătesc pe voi, că voi la slobozenia sunteți chemați fraților, numai să nu dați slobozenia voastră spre prilej trupului, ci *prin dragoste slujiți unul altuia*” (Galateni V, 11—13.)

Veniți prin dragoste frățească și creștinească să nu încetăm a lupta pentru libertate. Căci cei ce luptă pentru libertate, luptă pentru Dumnezeu. Și biruința va fi a lor!

In Albania nouă.

— Pe cărări bătute. —

Durazzo, 7 (20) Aprilie.

Prin faptul că *clititorii „Românului”*, sunt în curent cu cele petrecute în Albania, încă din timpul când un grup de tineri albanezi porniți din București în frunte cu bătrânul Ismail Kemal, au arborat steagul independenței la Durazzo și Valona; m'am hotărât de a-i plimba în *țara erouului Skander Bey*, descriind tot ce-am văzut și auzit, în mod cu totul imparțial.

Sosit în Vinerea mare la Triest, m'a isbit mulțimea dela *biserica grecească din port*, care leșia pâlcuri, pâlcuri, dela răstignirea Aceluia, care a murit pentru *dreptate și adevăr*; zicându-le discipolilor săi: „*Mergeți și predicați în lumea largă, numai pentru adevăr și dreptate, vorbindu-le tuturor națiunilor în limba lor, ca să înțeleagă cuvântul Domnului, Părintele nostru comun*”.

Ce contrast bizar! între spusele Domnului nostru Isus Hristos și faptele reprezentanților săi direcți: *Patriarhi, Episcopi, Arhieri etc.*

Printre mulțime, zăresc și câteva cunoștințe vechi, încă din timpul congresului alban-român din Triest.

Setosi de noutăți, atât dânsii cât și eu, am

răspuns la invitație, dându-le întâlnire la Tegesteo — cafeneaua bursei. — După obiceiul conversației continuă alternativ, când grecește, când albanezeste și chiar în dialectul macedo-român. — Obiectul discuției a fost mai mult asupra ultimelor evenimente din Albania.

Cei mai zeloși în argumentație, îmi introduceau gazetele proaspete sosite dela Athena; din cari reieșea, că lupte mari s'au dat la Coritza și împrejurimi, între Epiroți și Albanezii musulmani, cari în furia lor ar fi masacrat pe tot creștinii albanezi, cari luaseră parte în luptă cu Epiroții, incendiându-le satele din drumul lor. După aceste gazete, Epiroții, ar fi ieșit învingători, dar fatalitatea a făcut ca să cază pradă sălbătăciei musulmane *peste 700 de creștini albanezi*, iar familiile lor s'ar fi refugiat în țărâșorul lui *Vardas* și *Busios* partizanii lui *Zografos*.

Privitor la revoluția din Coritza, ar fi auzit că grecomanii albanezi s'ar fi răsculat pentru cruzimile comise de către albanezii musulmani prin satele creștine și că în această învălmășală au fost omorâți și câțiva *Cuto-Vlahi* cu preotii lor prin faptul că ar fi luat parte cu musulmanii în contra creștinilor!

Discuția s'a terminat cu sfaturi prietenești ca nu cumva să mă azardez de a vizita Albania în momentele acestea turbure, ci să aștept la Triest, până când va sosi vestea că trupele lui *Zografos* sunt stăpâne pe întreaga Albania, mai în care caz s'ar putea stabili siguranța în această țară barbară, stăpânită tot de basbozucii turci!

După ce mi-am făcut pe deplin convingerea, că prietenii pe cari îi întâlnisem în pragul bisericii grecești, nu erau alții, decât *incorigibilii mârștri grecomanii, albanezi și români*, descendenții acelora cari au construit și bisericele grecești din Budapesta și Viena, întreținute odoarioară de către coloniile macedo-române; — și și biserica din Triest — devenind astăzi pur grecești; mi-am luat rămas bun, promițându-mă că la întoarcerea mea din Albania, vom sta de vorbă!

Amărit de răutatea sufletească ce li s'a filtrat acestor frați rătăciți de către agenții pelenismului, enumerându-se printre dânsii *consulul onorific al României*, mi-am vărsat în cul într'un cerc de prieteni Istrieni, cu cari clititorii noștri au făcut cunoștință cu ocazia cursiunei din *Valea D'Arza* și *Susneția*, cele șapte sate românești așezate la poalele muntelui *Magiore* de lângă *Abazzia*.

Ei mi-au priceput durerea, întru cât acei neofiti cari se dau drept greci, fac cauză comună cu Slavii, în contra elementului italian din Istria.

N'am să-l uit pe fratele Angelo; un distins publicist italian, care a căutat să mă mângâie

— Mergem pe Murello?

Primăvara, băieții dela gimnaz, în loc să vie pe strada mare, o luau pe Murello, o stradă care ducea afară din oraș. Drumul era mai lung, dar mult mai frumos. Era verdeată, pomi înfloriți și se vedea câmpia verde și luminoasă.

Nini a cules flori să le ducă mamei, și camarazii lui au făcut la fel. Era așa de frumos la vedere, toți copiii ceia cu cărțile la subțioară și în mâni cu flori de primăvară.

Intr'o dimineață, Nini se întâlnește pe Murello cu o bătrână. Torcea, bătrâna, și păzea o găină, care răcăia și ciugulea prin iarbă.

— Dumnezeu să te binecuvinteze! — zise bătrâna. — Nu ai să-mi dai și mie o bucată de pâine? Sunt bătrână și săracă.

— Imi pare rău, dar n'am. Eu mă duc la gimnaz, și n'am mâncare la mine.

Bătrâna și Nini mergeau în aceeași parte.

— A d-tale este găina?

— Da, a mea.

— Pentru ce nu o vinzi?

— Nu mă îndur. Și totuși, o să îmbătrânească și ea și atunci o să trebuiască s'o vânz. Acum ouă, câte un ou pe zi. Oul îl vând, dar eri n'a ouat și eu n'am avut cu ce să-mi cumpăr pâine.

Nini rămase pe gânduri. În buzunar avea un ban, la prânz mânca, seara cina, dimineața bea o cafea cu lapte... Bătrâna trăia numai cu ceea ce lua pe un ou, pe care-l vindea în fiecare

zi... Băgă mâna în buzunar și dădu banul bătrânei.

Nini era vesel că făcuse un bine.

Intorcându-se pe drum acasă, începu să se teamă de întrebările mamei sale: „ai mâncat?” Ce să-i răspundă? I se părea o laudă să-i spue: „Nu; am dat banul unei bătrâne”.

Noroc că mama nu l-a întrebat.

A doua zi, Nini iar a întâlnit pe bătrâna cu găina, și iar i-a dat banul. Mai bine de o săptămână a făcut așa. Mama lui a băgat de seamă că Nini când vine dela școală are buzele albe, și pare încurcat.

Intr'o zi îl întrebă:

— Nini, ai mâncat azi cornul?

Nini se încurcă și răspunse:

— Da... mamă.

Ar fi fost așa de simplu să spuie adevărul! Dar Nini cunoștea valoarea banului... Stia că mama lui făcea un sacrificiu ca să cheltuiască un ban pe zi pentru cornul lui. Stia că mama lui avea mare încredere în el, și nu îndrăznea să-l spuie că nu o ascultase și că în fiecare dimineață dăruia banul care nu era al lui. Din aceste cauze, copilul care nu mințise niciodată, a spus o minciună. Dar de minciuni nu poți scăpa cu una cu două și când ai început să minți, apoi minți de nevoie.

Care copil are curajul să zică: „Mamă te-am mințit”? Și bietul Nini avea mai puțin curaj ca ori care alt copil.

Ar fi putut să nu-și mai dea banul femeiei,

dar acum, bătrâna aceea îi era ca o cunoștință de demult, mergeau o bucată de drum împreună și-i mulțimea întotdeauna ștergându-și ochii. Ar fi putut să nu mai treacă pe Murello, ci pe strada mare, dar știa că bătrâna îl aștepta și nu-l răbda inima s'o coalească. Și-i era așa milă de ea!

De aceea, își da mereu banul și mintea se reu.

— Ai mâncat azi?

— Da mamă.

— Te vād pallid la față.

Milostenia aceasta îl chinuia: Nini avea în inimă o greutate, care nu-i da pace. Intr'o zi mama îi zise:

— Ascultă Nini, mamei nu-i se ascunde nimic. Tu nu mânânci dimineața.

Momentul era solemn. Copilul care nu mințise niciodată, începu să plânză.

— Iartă-mă, mamă, iartă-mă!

— Și... ce ai făcut cu banul ce-ți dau?

Nini spuie totul. Dar greșală era din pricina lui, și lângă minciună, fapta cea bună ce făcuse pierdea mult, deoarece, nu există nimic în lume care să dea dreptul să spuie minciuna.

Mama lui s'a întristat mult.

— Pentru ce să mă minți, Nini? Nu mă închipui niciodată că copilul meu o să fie minținos. Dacă mi-ai fi spus dela început, poate te-aș fi certat; căci tu nu știi că copilul nu are să dăruiască nimic fără permisiunea părinților. Eu îți dau banul ca să mânânci, pentru că ești

importantul material pe care l'a cules în *Istria românească*, despre origina vechilor colonii din *Scocchi*, ramificațiunile lui „Monte Marone” unde au trăit Morlachii, Cicii și Rumerii astăzi, singurii cari și-au mai păstrat dialectul pe când ceilalți din nenorocire s'au slavizat!

Acest apostol al latinismului, care și-a făcut viața mai mult prin inchisorile Triestului — cunoscut pentru irendentism — ne rezervă cea mai frumoasă surpriză; întru cât și-a propus ca să viziteze la expoziția din 1916 cu un grup de scriitori, *aducându-ne ca prinos de dragoste frățoasă* și un volum documentat, *despre Românii din Istria*.

Tovarășii săi de idei și sentimente, mi-au spus mai multe informațiuni privitor la Românii din Albania, comunicându-mi totdeodată, *Lega Nazionale di Trieste* a invitat pe *savantul profesor universitar dela Bologna „Angelo Baldacci”* ca să le ție la Triest o conferință despre elementul latin din Albania și Epir; și se va reîntoarce dela Roma; unde se ocupase tot în vederea organizării unei Ligi, pentru consolidarea elementului Românesc din Albania.

Cu mâhnire mi-au spus, că nici deputații români din Bucovina, *n'au făcut nimic pentru elementul românesc din Istria*, deși deputații Italiani, i-au pus în curent cu cele hotărâte în *dieta* dintr-o sesiune despre acest element latin, care se slavizează din zi în zi.

Speranța amicului Angelo îi este tot în dnii *Grădișteanu, Gârboviceanu, Burada, Popovici și Samurcaș*, că vor face vre-un început în mișcare culturală în Istria, ca unii cari au călătorit satele: *Frascati, Nuovo-Selo, Bârdo, Grădișteanu, Susnevița, Jieni și Munții*, cuprinse între *d'Arsa și Monte Maggiore*. I-am lăsat pe prietenii în așteptarea unor vremuri mai bune pentru dragostea de românism și am luat drumul Durazzului, imbarcându-mă pe vaporul „Samboul” al Loydului austriac.

De câțiva vreme drumul *Triest-Durazzo* este foarte mult frecventat, atât de Albanezi și Români cari se înapoiază din America, precum și de către trimișii străini, doritori de a cunoaște situația actuală din Albania.

Fără voie, trebuie să intri în contact cu pașii, mai ales că se ia masa în comun atât în clasa I-a precum și în restaurantul de cl. II-a. Și în prima seară de cunoștință, constat că am de-a face, cu un Rus, un Francez, un German, un Austriac și doi Italiani, cu o doamnă, un Englez și un Ungur. Comandantul șef era un italian, iar secunzii unul neamț și al doilea slav.

de delicat, și ai nevoie de hrană. Așa dar, nu pot să am încredere în tine, nu trebuie să crezi ce îți spun eu?

Vorbele aceste din urmă au fost pentru Nini mai dureroase decât ori care ceartă, decât ori care pedeapsă. Suspinând se ruga de mama lui: — Crede-mă, crede-mă...

Și mama lui avea dreptate: Nini nu mai mergea să se bucure de încrederea nimănui...

Copilul era așa de amărît, lacrimile sale erau așa de sincere, încât mama lui îl iertă. Șterându-se la ochi, Nini făgădui:

— Ai să vezi, mamă, că n'o să mai spui nici minciună, pentru nimic în lume.

Și după aceasta mama iar s'a încrezut în vorba lui Nini, copilul ei bun și cuminte.

Dar bătrâna?

Mama lui Nini nu era așa de bogată, ca să poată să dea în fiecare zi câte un ban unei sărăcuțe, și nici nu voia ca fiul său să sufere de foame, și ca să nu lase pe biata bătrână în drum. În fiecare dimineață înfășura într'un jurnal o bucată de pâine și ceva mâncare și Nini o ducea bătrânei. La început, lui Nini i-a fost foarte rușine, căci credea că vor râde de el camarazii de școală, dar ei se luară după el, și când el pleca, când altul, duceau bătrânei câte ceva.

I-a zis mama cu multă dreptate:

— Niciodată să nu-ți fie rușine de o faptă bună. Chiar dacă vre-un camarad de al tău ar râde de tine, o să se găsească vr'un altul, care să te imită.

Din italianește: I. T. Allan.

Obiectul discuției, a fost biata Albania, ciospărțită de Greci și Sârbi, întrecându-se majoritatea comesenilor în a ridiculiza minuscula țărișoară ce le-a rămas, Albanezilor, precum și obiceiurile primitive ale malisorilor!

Englezul și Germanul erau în vervă, preamărind cultura elenă și civilizația ce va dăinui în Grecia mărită, peste așteptările ei. Rusul enervat peste măsură, a scos în relief toate defectele elenismului, argumentând chiar cu mitologia lor, că din timpurile străvechi acești oameni au avut la bază minciuna și că astăzi nu fac altceva decât să mistifice Europa, cu o reclamă asurzitoare, întrebându-i *perfidia și calomniia, în detrimentul celorlalte națiuni din teritoriile ocupate*.

Atât austriacul cât și unul dintre oficialii italieni, amestecându-se în discuții, susțin că Albanezii deocamdată n'au oameni de guvernământ și ar fi fost cu mult mai bine ca Albania să se fi împărțit în două sfere de acțiuni, cu câte o administrație semi-autonomă, dând de pildă fosta administrație din *Bosnia-Herțegovina*, sub suzeranitatea Austro-Ungariei.

Ungurul foarte țanțos, combate toate criticile făcute și ia apărarea Albaniei, prevăzându-i un mare viitor politic și chiar economic; dacă acest stătuleț va fi lăsat să-și conducă singur politica cu regele său, fără să se amestece prea mult Comisia controlului european și mai ales, *reprezentanții Austriei și Italiei*. Face un scurt istoric al Albaniei încă din timpul lui Skander-Bey, pomenind în treacăt că acest erou a fost aliatul Ungurilor sub Huniade și că grație acestei alianțe a scăpat Europa câțiva timp de invazia turcă; terminând cu prorocirea că descendenții lui George Kastriotă — *Rese Albanorum* — în scurt timp vor ocupa granițele lor naturale, prin ajutorul adevăraților prieteni!

N'a apucat să termine Ungurul bine și se ridică *ceva mai aprins, un publicist Istrian*, care face teoria mișcărilor naționaliste din ultimul timp, criticând vehement hotărârile dela Londra, Petersburg și București, că n'au putut pune stavilă marile puteri, poftelor nesățioase ale Sârbilor și Grecilor, cari state s'au mărit considerabil în detrimentul Albaniei și unei Macedonii autonome, numai prin care procedeu se puteau înlătura cu desăvârșire viitoarele războaie ce ne așteaptă, atât din partea Albanezilor precum și de către elementul latin din Epir și Macedonia, lăsat pradă grecismului și slavismului. Printr'o perorație vehementă, *prezice că forțele conștiinței se oțolesc, spre a da lupta decisivă, pe baza etnografică*; urmând că cine se aseamănă în limbă și simțire, trebuie să-și strângă toate forțele laolaltă, în care caz harta Europei în curând se va reface radical. După această regenerare, Albanezii și Românii trebuie să-și croască granițele lor naturale, între Adriatică, ramificațiunea Pindului și până în marea Egee; cuprinzând toate satele locuite de Schipătari și Rumeni.

După matură gândire, îi vine rândul și Francezului; care de astădată a trebuit să se alipească de filosoful Rus, cu care era mai în contact; astfel că și dânsul a fost de părerea Istrianului, atingând în treacăt și chestia Românilor din țările subjugate, întretinându-se mai pe larg, asupra elementului latin din Epir și Macedonia, care urma să fie mai bine alipit Albaniei, decât Greciei și Sârbiei. Susține că aceste două națiuni, deși au la suprafață o pretinsă civilizație; dar în fond, judecându-i după barbariile comise în războiul balcanic, și în urma ultimilor asasinat din Coritza, nu merită soarta ce li s'a creat cu învoirea puterilor, în detrimentul Turciei și Albaniei.

Face teoria conferințelor recente din Corfu și Abazia, cărora le prevede un fiasco, intrucât Venizelos și regele Constantin amețiți de triumful împerejurărilor, nu vor asculta de sfaturile împăratului german și cancelarului său, spre a libera Epirul; iar celor doi miniștri de externe întruniți la Abazia, deocamdată le convine situația turbure din Albania ca să-și impună mai mult sfera de acțiune italo-austriacă pe malul Adriaticii și în țărișoara Schipetarilor.

În aceste împerejurări cu totul turburi, francezul prevede o apropiere turco-bulgară ceva

mai strânsă și în caz de se vor asigura de neutralitatea României, nu este exclusă o încăerare cu Grecia, care fiind atacată și de Albanezi din cauza Epiroților, se prea poate să aibă soarta Bulgariei din războiul al doilea, când a pierdut și din ce câștigase, după intervenția României.

Cam aceste au fost discuțiile, în mod alternativ, timp de două zile și două nopți, până când am acostat în fața portului Durazzo. Discuția s'a schimbat cu totul în favoarea Albaniei pe parcursul Santi Giovanni di Medua până la Durazzo; intrucât numărul călătorilor din clasa I-a s'a dublat, cu câțiva fruntași albanezi din Scutari, cari fiind însoțiți și de niște ofiteri internaționali de sub comanda colonelului Filipis; se duceau să petreacă sărbătorile Paștelui în orașul de reședință a lui Wilhelm de Wied.

Atât ofițerii cât și Scandranii, păreau foarte mulțumiți de starea lucrurilor în Malesia, exceptând triburile Gruda și Hoti, cari se răsucaseră în contra Muntenegrenilor, din cauza persecuțiilor ce le îndurau dela ocupație.

Fiindu-le imposibil acestor Munteni ca să poarte jugul muntenegrean, mai ales că nu sunt lăsați să vie în contact cu conaționalii lor din Scutari, neavând totodată un alt oraș mai apropiat de unde să târguiască; au provocat o ciocnire cu armata regelui Nichita și în urma victimelor căzute, s'au refugiat aproape 700 dintre ei în interiorul Albaniei, de unde au trimis o delegație regelui Wilhelm la Durazzo.

Din doleanțele acestor delegați, am aflat că dânsii vor stărui ca la rectificarea graniței, să rămâie în Albania, sau în caz de nereușită, să li se dea teren în jurul orașului Scodra, pe malul lacului, ca să-și construiască case și să-și înjghebeze noi gospodării, întru cât au fost prădați de către Muntenegreni în ajunul sărbătorilor de Paști.

Cu aceste noutăți, cari nu le-au plăcut de fel slavo-fililor, ne-am făcut intrarea în Durazzo, unde pentru mine a fost un moment cu totul penibil când am pășit la debarcader, întru cât tocmai atunci ne-a ieșit în cale arhierul grec însoțit fiind de preoții din oraș de către toți grecomanii albanezi și români, cu cari a parcurs străzile principale făcând și o procesiune pe malul mării în fața palatului regal, cu ocazia turneului ce se obicinuește la ortodoksi, în prima zi de Paște la a doua înviere.

Cu mult mai penibil mi-a reapărut acest tablou, când mi s'a comunicat că preotului Fan-Noli, înfocatul naționalist albanez, nu i s'a permis să slujească într'una din bisericile din Durazzo, sub pretext ca să evite vre-un scandal!!!

Întâmplarea a făcut, să trag la acelaș hotel unde se găsea și acest apostol amărât, care toată viața a propovăduit credința lui Isus Hristos în limba lui maternă și ironia soartei a făcut, ca în ziua învierii Domnului, să nu poată pune stăpânire pe una din bisericile ortodoxe din Durazzo, ca să slujească albanezește, deși toți ortodoxii sunt Albanezi și Români!

În sunetele clopotelor dela biserica greacă, arhierul împreună cu clerul și întreaga conglomeratie inconștientă, bolborosind în limba greacă neînțeleasă de mulți, și-a făcut ultimul turneu prin fața hotelului nostru, intrând triumfător în porțile altarului. Pe când apostolul naționalismului sincer, preotul Fan-Noli, care în dragostea lui pentru românism a vizitat și Aradul mai anul trecut, plângea nemângăiat, că n'a putut sluji în limba albaneză, în chiar capitala Albaniei, unde se află Wilhelm I-iu!!!

Mitu Dona.

ANUNȚURI

SE PRIMESC CU PREȚURI
MODERATE LA ADMINISTRA-
— ȚIA ACESTUI ZIAR. —

TELEFON: 750.

Bilanțul austro-ungaro-român.

De G. Diamandi

Acesta e articolul, pe care l-a reprodus „Telegraful Român”, în parte, din „Universul”, și pentru care toată presa maghiară l-a sărit în cap moderatul nostru confrate. „Universul” e oprit din țară, am isbutit însă a procura articolul, și-l dăm aci întreg, rezervându-ne dreptul de a reveni asupra lui! În articol se discută o chestie de capitală importanță, ce trebuie pusă și discutată cu cea mai mare franchețe și sinceritate. Am dori cu deosebire, ca bărbații noștri conducători să se pronunțe în chestie. E vremea ca în fața bănușilor exploatați pe socoteala noastră, opinia publică românească din monarhie, să stabilească punctele de orientare, iar opinia publică austro-ungară și factorii diriguitori ai destinelor monarhiei să și primească informațiile direct dela noi, și nu prin cabinetele negre sau roșu-albe-verzi. Apelăm deci din nou, la datorința conducătorilor noștri de-a lua cuvântul, și condelul, în chestie.

Ținem să prevenim orice bănușală, și accentuăm de pe acum, că noi, în articolul reprodus, nu găsim asmuțării ostile monarhiei. Găsim în el numai, cât e pentru regatul român, o deșteptare la conștiința propriei valori, deșteptare, ce trebuia de mult să vină, iar cât e pentru noi o justă înțelegere a situației, a dilemelor, în care ne aflăm. — Redacția.

In vremurile din urmă oamenii politici austro-ungari, cum și presa de peste Carpați, s'au îndelețnicit cu intențiile României. Dacă unele organe au spus adevăruri, cele mai multe ne-au tratat de ingrași.

S'au rostit cuvinte amenințătoare. Pentru nepărtinitori lipsa, nu zic de prietenie, ci de curtenie a acelor ziare, contrastează cu tonul cuvințios al presei române.

Lăsând la o parte apăsările asupra tonului, voim să lămurim, care sunt relațiile de forțe și de amicitie, necesare, dintre Austro-Ungaria și România.

Care dintre aceste două state are mai evidentă nevoie de sprijinul, sau chiar de neutralitatea binevoitoare a celuilalt?

Dela început trebuie eliminată propoziția din urmă.

În cazul unui conflict armat, prin interesele politice, ca și prin poziția lor geografică, nici unul din statele citate nu va putea rămâne neutru.

Politica neutralității e posibilă Elveției, sau unui stat mare, în măsură să-și apere cu armele neutralitatea; în vremurile moderne cu mijloace de atingeri repezi: telegraf, telefon, automobile, transporturi pe mare sau căi ferate, aeroplane, e o imposibilitate.

Vai de neutri!

Între monarhia dualistă și România în caz de conflict nu pot fi decât relații între aliați sau relații între adversari.

Din punctul de vedere al exportului, Austro-Ungaria respiră prin Adriatică, și pe Dunăre prin marea Neagră.

După cum am arătat când a fost vorba de Albania în Adriatică, vecina de peste Carpați poate fi prea ușor „înbutelată”, cum se zice în termeni de marină, fie de Italia, fie de alte flote.

Esșirea în Mediterana sau operațiuni ușoare în marea Neagră pot fi oprite prin flota dunăreană a României, iar la larg prin flota rusă.

De aci sforțările Austriei spre a prinde un port pe coastele Albaniei, acum mai ales când accesul la Salonic e amânat, ca să zic așa.

Dacă politica maritimă a Austriei poate fi primejduită și — până la un punct — în nepuință de aprovizionare îndelungată, apoi desfacerea produselor sale industriale poate fi periclitată în proporții considerabile.

Ar fi deajuns un război vamal între Viena și București pentru ca oprirea exportului austriac în România să intrucâtva în Orient să aducă pe pletele de dincol dezastre financiare cu urmări grave pe terenul politic și social.

Azi încă România e o excelentă piață de desfacere a industriei și manufacturii austro-ungare. În cazul unui război vamal se vor închide fabricile, mii de lucrători vor rămâne pe drumuri, și pe lângă o criză a numerarului, Austria va avea de suferit și o criză socială.

Poate pătim țara noastră într-o asemenea ipoteză? Hotărât că nu. Țara agricolă, Româ-

nia exportă prea puțin peste munți. În ce privește importul nostru, Austria nu-l poate împede nici pe mare, nici pe uscat.

Anglia, Italia, Rusia, Franța și mai ales Germania, vor înlocui în totul mărfurile și articolele austriace. Iar pe lângă această indestulare, ca și în primul nostru război vamal, industria română va căpăta o încurajare și un avânt neașteptat.

Iată cum în aceste vremuri de democrație un stat mic ca România n'are a se teme de politica economică a unei mari împărății.

Să considerăm problema relațiilor austro-române în vederea unui conflict armat astfel, cum s'a pus în presa și în delegațiunea austriacă.

În această ipoteză, România va fi aliată Rusiei, a Serbiei, dacă nu și a altor țări.

De luăm o hartă, vedem că Austria dela faimosul triumf nord-estic până la marea Adriatică are câteva mii de kilometri de granițe de apărut împotriva armatelor de invazie.

Cunosc obiecțiunea tactică și politică: intervenția Germaniei! Las'că Germania se va preocupa în deosebit de Franța și de Anglia, dar ciocnirea cu Austria poate fi repezită înaintea unei intervenții decisive a armatelor germane.

Ori câte întăriri va ridica Austria, ea se va ruina înainte ca ele să poată alcătui un sistem de neînvinș.

Să mergem cu logica mai departe.

Admit, că Austria să iasă învingătoare.

Ce poate pierde România?

Anexarea la monarhia cosmopolită a unui stoc de aproape opt milioane de Români, pe lângă cele patru milioane aflătoare azi în Imperiul Habsburgilor, ar fi să se dea elementului român precădere în Ungaria. Austria s'ar transforma într-o confederație slavo-româno-maghiară, din care elementul german ar lipsi, el căutând alt centru de închegare, iar elementul maghiar ar fi la discreția Românilor mai ales. Cu alte cuvinte, mâncatul ar fi mai tare decât mâncătorul.

Păstrând proporțiile, acelaș lucru s'ar întâmpla cu o ciuntire a regatului nostru.

Iar despre vreo robire economică, ea ar fi trecătoare, cum vremelnică ar fi și înghenunchiarea României.

În curând vom arăta de ce.

În urma unei căderi a Austriei, lucrurile se schimbă, bine înțeles cu totul în folosul României.

Și nu mai e nevoie să ne întrebăm ce standard va fălăi pe vastele teritorii ocupate de Români. Acele ținuturi făceau de altfel parte din masivul daco-roman.

Că Rusia se va întări și ar primejdui România se poate. Dar ce ar însemna țara noastră, dacă elementele românești de peste graniță ar fi desnaționalizate?

Politicianii dela Pesta și dela Viena trebuie să știe, că Austria nu poate exista fără România. Spunem aceasta fără îngâmfare, ci cu statistică și cu harta sub ochi.

În caz de dispariție a Austriei — fără să mă întind asupra acestei ipoteze dureroase, — România va găsi în Europa, în spiritul vremii și mai ales în propriile sale puteri, mijloace de rezistență împotriva unei eventuale politici de cotropire.

Oricât s'ar întări colosul, îndată ce va depăși prea mult granițele etnice ale rasei sale, el va pași pe urmele Turciei sau ale Austriei.

În această formulă, utopie eri, găsesc asigurarea fără greș a unui viitor frumos pentru statul român.

În orice caz, asupra marilor noștri vecini avem această superioritate rodnică, ce se chiamă unitatea națională.

Acest factor pus în evidență politică și tactică e o cucerire a ideilor democratice. Se democratizează raporturile dintre state, egalizându-se intrucâtva. Ideea de drept la viața internațională e o noțiune de justitie omenească tradusă într'un principiu politic.

Din punctul de vedere care ne preocupă, acela al relațiilor de forțe între Austria și România,

bilanțul de această chestie e cu totul în exclusivul avantaj al Regatului.

Elementul român din Ungaria e pavza elementului român liber.

Iată de ce ori de câte ori va fi vorba de marea de peste munți, vom înlătura formula convențională: „politica externă a monarhiei față de România nu poate fi condiționată de politica internă a Ungariei față de naționalități”.

Formulele n'au înlăturat nici odată realitățile vieții. Această necondiționare, ca și statul quo, sunt adevăruri până când necesitățile politice le trec în rândul erorilor.

Din nici o latură a chestiunii noastre de ființă, ca stat independent, nu stăm mai pe jos de Austria. Iar de ajutorul necondiționat al Vienei nu atărnă nici integritatea noastră teritorială, nici cea etnică, la care ținem cu îndârjirea stăruitoare cu care ținem la cea dintâi.

Maghiarii să lovească în partea neamului nostru supus lor: închisoare, calomni, prizoniri, insulte și încercări violente de desnaționalizare! Toate le sunt îngăduite, până ce într-un fel sau altul le vom împede.

Dar admitând formula neintervenției, astfel de purtări din partea conducătorilor ungarici nu-i îndrituiesc să ne ceară prietenia sau sprijinul.

Existența neamului nostru atât de mărunț ne silește la o neadormită veghere pentru neștirbirea lui. Și când presa maghiară ne spune, că relațiile dintre noi nu pot fi înrăurite de situația naționalităților, se pune pe un teren fals, vede greșit și trage concluzii asiderea.

Ca să putem avea într'adevăr legături intime cu monarhia dualistă, Români de peste munți trebuie să fie tratați în totul la fel cu Maghiarii.

Imprejurări trecătoare pot masca atare preocupare de rasă, ele n'o pot da uitării.

Și ca să încheem, din cele spuse reese limpede, că un stat poliglot cu stări conflictuale de rasă e mai slab decât un stat unitar.

Politica externă activă a Austriei va fi de azi înainte condiționată de politica naționalităților sale.

Spre a face un război, Austro-Ungaria va avea nevoie de consimțământul naționalităților din monarhie.

Dacă cele spuse în articolul de față sunt adevăruri, România este sau nu factorul determinat în existența Austriei? Când vecinii noștri se vor convinge de acest adevăr, vom avea raporturi excelente cu ei, căci vorba francezului: „Răzuielile bune păstrează prietenia”.

Adunarea Constituantei.

Două evenimente sociale și politice sunt în România, cari au adus chestiunea țărănească în această fază.

Una revolta țărănească din 1907 și a doua acțiunea militară a României în al doilea război balcanic.

Revolta agrară din 1907 a desvâlit rana de care suferă organismul social al țării, punând o nouă politică de transformare socială, făcând astfel pe guvernarea noastră să a lua acele măsuri legislative, intervenind statul în favoarea clasei țărănești.

Legile făcute atunci cu toate bunele intenții, nu cuprindea o măsură radicală în rezolvarea chestiunii țărănești.

Astfel ca, reformele ce se fac acum, completează reformele din 1907.

Prin noile reforme se întrevăd zorii unor vremuri, din care cauză, toți aceia, cari se luptă pentru binele populației rurale, vor face peședă în jurul acestor mari reforme.

Înfăptuirea acestor reforme e opera de dreptate și însănătoșire, opera de consolidare a temelțiilor, pe cari se va sprijini în viitor organizarea noastră socială.

E o operă de dreptate căci ea nu urmărește nedreptățirea unora în folosul altora.

reforma electorală se stabilește egalitatea dreptului de vot și egale sacrificii.

Pentru ca egalitatea acestora să existe a la sacrificii cât și la răspunderi, se impune prin expropriere să se facă, o dreaptă distribuție a pământului acestei țări, între aceia care îl muncesc.

Astfel se va crea o proprietate mare reproductibilă, garantându-i-se în viitor existența stabilită din înfăptuirea celor două reforme.

Cred dar că e folositor și interesant pentru toți bunii români; a descrie fie chiar în articole generale, biografia membrilor actualului guvern cari le-au propus rămânând a imitași cetitorilor noștri și părerile membrilor poziției.

D-l Ion I. C. Brătianu,

prim ministru și ministru de război.

Ion I. C. Brătianu șeful partidului național-liberal, este fiul cel mai mare al lui Ion C. Brătianu făuritorul României de azi.

S'a născut în ziua de 20 August 1864 la Florica. Studiile secundare și le-a făcut la liceul St. Sava din București. Bacalaureat în 1882. Serviciul militar l-a făcut în regimentul 2 de artilerie, ieșind cu gradul de sub-locotenent.

În anul 1883 pleacă la Paris, unde a intrat ca intern în secția matematicelor a liceului Saint Barbe. Peste un an a fost admis la școala Politehnică. După doi ani de studii a intrat la școala de Poduri și șosele de la Paris pe care a terminat-o în 1889.

Întorcându-se în țară d. I. C. Brătianu a intrat ca inginer în serviciul căilor ferate. D-sa a transformat în cale largă linia Bacău—Piatra—Neamț, a construit linia dublă Chitila—Ploiești etc.

După moartea tatălui său a intrat în cariera politică în anul 1895, când s'a ales deputat al colegiului I-ii de Gorj. Atunci s'a expus într'un discurs, la o întrunire locală, ideile sale politice, inspirate din activitatea, sentimentele și ideile tatălui său.

La 31 Martie 1897 a intrat ca ministru al lucrărilor publice în cabinetul prezidat de d. D. A. Sturdza.

D. Ion I. C. Brătianu a făcut parte din toate ministerele liberale cari s'au perindat sub conducerea dlui D. A. Sturdza, luând pe rând portofoliul lucrărilor publice, al domeniilor, al externelor, războiului și în fine internele în 1907. Cu ocaziunea revoltelor din 1907, ce au izbucnit sub guvernul conservator, d. Brătianu s'a manifestat cu o energie de guvernământ. Într'un moment când unii, intimidați, își perdeau cumpătul, iar alții increderea în guvern, d-sa știu să rămână stăpân pe sine și plin de credință că omul întreg găsește puterea numai în convinșeri neclintite.

Dar în timpul represiunii n'a încetat să ia-că intervențiile cele mai mari pentru a im-

pedica orice act de violență, zilnic plecau ordine dela ministerul de interne pentru a nu se face întrebuințare de arme decât în contra acelor cari ei înșiși atăcau cu armele în mână.

A învederat în urmă sinceritatea convingerilor sale prin întregul program de reforme agrare.

În 1908 d. Sturdza, suferind, demisionă printr'o scrisoare adresată M. S. regelui, cu data de 22 Decembrie. Câteva zile mai târziu (11 Ianuarie 1909) membrii partidului național-liberal reprezentați prin delegații reunite în sala Eforiei, recunosc la rândul lor pe d. Brătianu de președinte al comitetului executiv și de conducător al partidului național-liberal.

În programul său ca șef al partidului liberal d. Brătianu și-a propus să asigure continuitatea istorică a organizației și tradițiilor acestui partid, întrupând totodată într'insul elementele de progres necesare pentru a-i menține în dobitul caracter de partid de guvern și de realizator al aspirațiilor compatibile cu dezvoltarea sănătoasă a societății noastre. Acest fel de a gândi a făcut ca pentru epoca actuală partidul liberal să considere chestiunea rurală ca preocuparea sa cea mai esențială.

După retragerea guvernului de colaborare Titu-Maioreșcu și Take Ionescu, partidul național-liberal ia frânele guvernului, având ca deviză: exproprierea și votul unic.

Aceste două mari reforme propuse de partidul național-liberal, sunt în ajun d'a fi transformate în lege. Ele vor forma o nouă pagină în istoria noastră națională, căci îndrumază țara pe căi cu adevărat sănătoase, închizând, pentru totdeauna, ușa prin care negrul trecut al țărilor române străbătea și apăsa asupra dezvoltării poporului.

În numerile viitoare vom continua a da și pe ceilalți membri ai guvernului actual.

Andrei V. Popescu.

Un răspuns.

Ni se pune întrebarea:

M. Stim. Dle Redactor! Stăm în fața examenelor cu elevii clasei a VI. Scopul e, câștigarea dreptului de vot electoral. Alt scop nu poate avea. Și într'u cât nu cred, ca bătaea lui Dumnezeu să fie asupra noastră, ca legea actuală să dureze încă 18 ani, când absolvenții de azi vor ajunge la acel amărât de drept, n'ar fi mai consult, că elevii să nu se prezinte la acel examen? Vă rog, meditați asupra chestiei și eventual să vă spuneți părerea în „Românul”. Primiți, vă rog, expresiunea stimei, ce vi-o păstrează G., la 30 Mai 1914. Devotat stim.: I. G.

Răspundem:

Nu e mai consult, ca elevii să nu se prezinte la examen! Sântem și noi de credință, că certificatele ce se vor da anul acesta despre terminarea clasei a 6-a, nu vor ajunge să servească de bază dreptului de vot, peste 18 ani. Sântem chiar de credință, că după actualul sistem electoral abia dacă se va face o singură alegere. Dar mănua aruncată trebuie primită. Când am intrat în „activitate”, principiul călăuzitor era: luptă, mișcare, desfășurare de energii, fără considerație, dacă ele vor produce rezultate imediate, sau nu vor produce decât ciocniri. Principiul acesta trebuie să-l ținem în vedere pe toate terenele. „Pasivitatea” asupra căreia sântem consultați, ar putea fi ea un excelent mijloc de-a feri pe învățătorii noștri de multe șicane, dar cu siguranță s'ar interpreta ca o „oboseală”, ca o batere în retragere a noastră. Și pe urmă, de ce să le venim noi în ajutor acelor corporații școlare și bisericesti, cari au datorința de-a veghea la aceste examene, și a căror iubire de confort e proverbială? — „Bătaia lui Dumnezeu”, să nu o mai sporim cu slăbănogia noastră!

Cum agităm noi?

Nu credem că am putea da ministru-lui de interne Sándor János, la ultima lui cuvântare parlamentară, un răspuns mai nimerit, decât scrisoarea ce ne trimite tânărul Ion Sunda. O lăsăm să urmeze, întocmai:

Onorată Redacțiune!

În numărul trecut am cetit cuvântarea din dietă a valorosului nostru luptător dlui Dr. Stefan C. Pop.

Dar am aflat și răspunsul lui Tisa unde să miră că deputați români cu întreagă conducere politică să asoțiară cu iubitul și năin-trecutul nostru luptători dl dr. Alecsandru Vaida.

Mam indignat când am cetit aceste șire de o cutezată blăstămăție și trufie alui Tisa cel mai negru dușman al neamului nostru românesc din aceasta țară.

Ce au făcut Tisa cu iubitul nostru luptători dl dr. Vaida.

Văzând că în cursul sfătuelilor ceau avut cu fruntași și conducători comitetului nostru național dl. Vaida nau prea dat crezare vorbelor dulci și goale ale lui Tisa. Acesta au trimis pe supt ascuns un agent ca săi afle gândurile iubitului nostru luptători Vaida și astfel săl compromită și săl facă săși piardă nădejdea și curajul dă luptă bărbătească pe care o poartă din preună cu ceialalți iubiți luptători ai noștri pentru desrobirea noastră națională.

Iubiți frați mei țărani din aceasta țară. Cătră voi mă adresăz rugându-vă tare noi cu toți cari ducem jugul robiei nădrăptăților din partea stăpânirii dușmane nouă. Văzând cum dușmani neamului nostru vreau săi compromită și săi facă dă nimic pe cei mai mari și aleși luptători ai noștri ca iubitul nostru Vaida. Avem cea mai mare și sfântă datorie cu toți într'un gând și într'o simțire să arătăm lui Tisa și la toți dușmani noștri. Că noi țărănimea noi plugari români cari suntem temelia și puteria neamului nostru românesc noi una suntem cu marele și iubitul nostru luptători dl. Alecsandru Vaida. Și una suntem și cu ceialalți mari și iubiți luptători ai noștri ca venărabilul prășădinte al partidului nostru dl George Pop, dr. Vlad, dr. Maniu dr. Mihali, Părintele Lucaciu (martirul neamului), dr. Goldiș, dr. Pop și cu toți cei din ideal cu aceștia. Dragostea iubirea și alipirea noastră neclintită și năstrămutată estă mare și tare față deacești iubiți și nășovăți luptători ai noștri în frunte cu dl. Vaida. Aceștia sunt sufletul nostru românesc iar noi țărănimea noi plugari suntem corpul lor. Și noi fărădă iei morți și striviți arim fi în aceasta țară din partea crancenilor și negrilor dușmani.

Acești adevărați luptători sunt înaintea noastră ca niște Apostoli ca niște mucenici cari pentru mântuirea și dărobirea noastră națională să luptă până într'o picătură de sînge.

Deci cu toți fraților țărani să strigăm să trăiască dl, dr. Alecsandru Vaida marele și iubitul nostru luptători dinpreuna cu ceialalți iubiți și adevărați luptători ai noștri. Și săi spunem lui Tisa că noi țărănimea noi plugari puteria neamului nostru românesc suntem la spatele marilor și adevăraților luptători în frunte cu dl. Vaida treji și gata în orice moment să ne aruncăm în lupta mare și grea pentru rădobîndirea libertății și dreptății noastre românești.

Încodată mă adresăz cătră voi frați mei săi trimetem năsfârșite scrisori dealipire și

dă dragoste românească prin foile partidului nostru marelui și prea iubitului nostru luptători care estă dl. Alecsandru Vaida ca se vadă și să înțeleagă Tisa dușmanul nostru și toți cei do-panură cu el că noi poporul român de jos cunoaștem lupta pe care o poartă iubitul nostru Vaida dinpreună cu soți săi dă principii și una suntem cu dânși.

*Domne ținel șil trădește
Pe marele nost luptători
Dl. Alecsandru Vaida
Cel ce și viața șo pune
Pentru scumpa lui națiune
Pentru sfânta iei dreptate
Dă care ia nare parte.*

Dat în Uzdin la 1-lea iunie.

Ion Șunda plugari.

Cronică din Paris.

Moartea unui scriitor eminent. — „Macbeth” la comedia franceză, în traducerea lui Jean Richepin. — Calitățile și defectele lui Victor Hugo.

Paris, 3 Iunie.

Vă vestesc cu mult regret moartea unui academician francez, și sunt sigur că veți primi știrea cu nepăsare. Aceasta, fiindcă cititorii ardeleni îl cunosc foarte puțin pe Henry Royon. Răposatul nu a fost vre-unul din acei scriitori puternici, romancieri, dramaturgi sau poeți, a căror faimă a trecut dincolo de hotarele Franței. — El a fost un savant critic de artă și un publicist încântător. Sunt aici unii scriitori de puțină amploare, de o vigoare scăzută, ușori, dar plini de farmec și de strălucire. Talentul lor se exercită mai ales în nuanțe fine și discrete. Duhul lor e delicios și subtil. Henry Royon a fost dintr'aceștia. De o erudiție artistică uimitoare, simțul frumosului a fost cea dintâi calitate a sa. Elementul lui era istoria artelor. Cu ce bucurie descopeream în marile cotidiene parisiene, articolele sale scurte și substanțiale, scrise cu o inimitabilă nobleță. Ați citit poate în *Le Temps* admirabilele studii publicate sub rubrica *En marge*? Autorul lor era Henry Royon. Cu câtă delicateță și pătrundere ne vorbea el de Rembrandt, Michel Angelo sau Tițian. Am tradus, îmi pare pentru *Românul* articolul pe care-l consacrase el Mona Lisei del Giocondo, cu prilejul regăsirii faimosului portret al lui da Vinci. Defunctul academician avea mai ales darul de a evoca medliile artistice ale Renașterii, cu întreg cortegiul lor de prinți, de seniore și de fast. Cine știa mai bine decât el să ne facă istoricul cutărui portret faimos din muzeul Luvrului, fie că el înfățișa un mare senior sau o domniță cu fruntea limpede și cu ochii plini de mister? Din aceste studii scurte și minunate, adunate în volum, au eșit două cărți încântătoare: *Le Galerie des bustes și Portraits de femmes*, ale căror titluri le lămurește cuprinsul. Finețea și strălucirea cu cari scria Royon i-au câștigat numeroși admiratori aleși printre spiritele cele mai subtile. Ei existau și afară din Franța. Mi-aduc aminte că stând odată de vorbă cu d. Alexandru Marghiloman, eminentul om de stat din Regat, ne întretineam tocmai de articolele ce apăreau în *Temps* sub rubrica *En marge*. Și fiindcă pe vremea aceea nu aveau semnătură, nu știam de cine erau scrise. D. Marghiloman mi-a exprimat toată încântarea dsale de a le ceti, și bănuia că autorul lor era Le Notre. Acum câțiva ani, întâlnindu-l pe distinsul om de stat, aici la Paris, l'am asigurat — lucru pe care-l aflasem și eu de curând — că acela care răspânda cu atâta fineță studiile publicate sub titlul *En marge* era Henry Royon. Și mi-a părut că d. Marghiloman a primit acest amănunt cu multă mulțumire.

Veți crede poate că dau vieții și activității răposatului scriitor o importanță în desacord cu faima numelui său în străinătate. Sunt însă convins de contrariul. Henry Royon este, după mine, o figură care merită să ne ocupe mai deaproape. Eu găsesc chiar, că el e în publicistica franceză o mare figură. El a fost unul din acei jurnaliști eminenti, așa de puțini numeroși astăzi,

cari dau presei un prestigiu artistic și o scânteere de care materialul arid, tumultuos și adesea antipatic care o compune în zilele noastre, are mare nevoie. Cu câtă plăcere descopeream eu studiile lui Royon, în care ni se vorbea așa de frumos de artă și de trecut, în mijlocul articolelor de politică îngustă, de polemici trecătoare și, de reclama deghizată. Ele împrăștiu ca o lumină de-a întinsul coloanelor. Ele dădeau spiritelor mai delicate o hrană substanțială. Autorul povestirii *Miremonde* — un pur capo-d'operă de cugetare și de stil — a fost de fapt un infrumșetător al presei contemporane. Titlul îmi pare foarte elocvent.

Henry Royon pe care l'am întâlnit adesea ori prin cartierul meu (les Ternes) unde locuia, și a cărui fizionomie de muschetar îmi plăcea așa de mult, moare în vrâstă de șaizeci și unul de ani, în urma unei boli lungi și dureroase. Cu trei zile înainte de a-și da sufletul, el a scris și publicat în *Journal* un articol frumos!

Prevăd că Cronică mea de astăzi va avea un cuprins exclusiv literar. În loc să vă vorbesc de demisia ministrului-președinte Doumergue, prefer să vă întretin despre reprezentarea piesei *Macbeth* la Comedia franceză, în traducerea lui Jean Richepin. N'am asistat încă la această reprezentație și nu știu nici englezește ca să pot judeca versiunea franceză, dar după spusele oamenilor competenți se pare că ilustrul poet francez a dat în *Macbeth* cea mai perfectă traducere a marelui Wil.

Cazul ar fi să vorbim odată mai mult de Shakespeare și de genul său. Dar ce am putea spune ce nu s'a spus? Și cu toate acestea, ori de câteori auzim sau recitim o piesă a divinului tragic englez, ni se pare că pentru întâia oară îi facem cunoștința, și încercăm aceleasi senzații de admirație, de uluire și de groază. În *Macbeth* bunăoară simțim aceiași fiori de teroare și și aceeaș spaimă divină în fața necunoscutului în care uimitorul poet a știut să fixeze rădăcinile acțiunilor lui. Divinațiunea aceasta, care este departe de a-și avea părechea în literatura universală, ne dă superstițioasă impresie pe care cei vechi o resimțeam față de profeți. Shakespeare ne apare pur și simplu ca un vrăjitor. Și ne întrebăm: cum este cu puțință ca autorul acestor tragedii să fi fost un om ca noi, având ochi, gură, mâni și un stomac ca ale noastre? Shakespeare în domeniul meditativ, Napoleon, în acela al acțiunii și Leonardo da Vinci în perfecta sa multiplicitate au fost adevărații și singurii supraoameni pe cari i-a visat Nietzsche.

Sunt totuși oameni cari își închipuiesc că par originali impropunând cu o facilă și steapă ironie o reputație de veacuri stabilită. D. Abel Hermant face parte din ei. V'am comunicat la timp părerea dsale asupra romanului „Manon Lescaut” pe care o consideră ca pe o operă mediocră. Acum cu prilejul traducerei lui Jean Richepin, pomenindu-l pe Shakespeare, d. Abel Hermant scrie că preferă să nu vorbească de scriitorul englez fiindcă a ajuns un obicei ca ori de câte ori se vorbește de el, „laudele ce i se împart sunt însoțite de un delir de admirație, de care dânșul e incapabil”. Să fie sănătos! Shakespeare și nici admiratorii lui nu au nevoie de păreriile dlui Abel Hermant. Nu este însă adevărat că un scriitor delicat dar superficial ca dsa nu are în nici un caz nimic de câștigat, când, volnd să pară original, încearcă — așa de zadarul, zău! — să micșoreze o umbră de uriaș?

Cu prilejul aniversării de douăzeci și nouă de ani dela moartea sa, Victor Hugo a fost sărbătorit la Paris. S'a vorbit mai ales de neglijența Republicei față de marele om, care nu-și are încă statuia, la Pantheon, în vreme ce atâția politicieni neînsemnați și-o au pe a lor deaintinsul marelui oras. S'a vorbit deasemenea de geniul poetic al lui Hugo, și mai ales de insuportabila și burghezeasca vanitate care l'a caracterizat.

Intr'adevăr, când îl privim pe Victor Hugo ca poet și ca artist suntem ispițiți să-l considerăm ca pe cel mai mare geniu francez. Un lucru însă ne tulbură această apreciere: lipsa sa de inteligență. Să nu ne mirăm de acest adevăr cu aparentă paradoxală. Geniul nu este întotdeauna nelipsit de inteligență — și Victor Hugo nu a fost inteligent, cu toate că de o genialitate de neînchipuit.

Dovada o găsim în piesele lui cari pe lângă calitățile lor lirice admirabile ne oferă un interes psihologic și omenesc searbăd până la tristeță. O altă dova-

dă ni-o oferă activitatea sa politică și mai cu seamă vanitatea lui de multe ori absurdă pe care n'a avut inteligența și bunul gust de a o tempera. Dar să nu acordăm toată atenția noastră numai defectelor lui. Imensele lui calități le întunecă cu desăvârșire. Victor Hugo a fost un poet formidabil, un bun cetățean și un om de treabă. Intreaga lui operă ne convinge de acest lucru. El merită pe deplin venerația de care se bucură în Franța și în lumea întreagă.

C. R. B.

Puterile și situația din Albania.

Pentru liniștirea Albaniei, Italia a făcut propunere ca marile puteri să intervină serios, căci după ce Albania a fost creiată pe harță, să poată să se întărească în interior.

Principele ales de puteri, nu poate să se mențină acolo, pentru că-i lipsește forța militară, care este baza tronului. Principele, în momentele actuale ar putea să aibă la dispoziție câteva mii de Albanezi creștini, dar se înțelege ușor că dacă dânșul ar primi ca să fie apărat de soldați creștini, atunci s'ar începe în regatul său un război religios și musulmanii, cari fac majoritatea, ar fi pierduți pentru totdeauna. Astfel, situația principelui Wilhelm, este precară.

Italia a intervenit pe lângă puteri și le-a spus: Ați creiat un regim albanez: acesta are nevoie de sprijin; dați-l.

Și Italia a propus, ca să se trimeată la Durazzo trupe europene, cum s'au trimis la Scutari.

Austro-Ungaria — se zice — a acceptat cam fără entuziasm propunerea italiană, dar a acceptat-o.

Rusia a răspuns că dacă celelalte puteri ar vrea să facă la Durazzo cum au făcut la Scutari, dânșu nu va trimite nici de data asta soldați în Albania, dar nu se va opune.

Franța a răspuns că dacă aderă toate puterile, va adera și dânșu.

Germania — consequentă ideei lui Bismarck că toți Balcanii nu prețuiesc cât viața unui grenadir de Pomerania — la început a ezitat mult, dar azi, guvernul din Berlin nu se mai opune ideei de a trimite vr'o sută de soldați în Albania. A ezitat la început Germania, dar mai târziu a înțeles că una din cauzele cari contribuie la menținerea triplei-alianțe este să se evite ori ce cauză serioasă de conflict între Italia și Austria, începând cu aceia că aceste două aliate și totuși antagoniste, nu trebuiesc lăsate singure în Albania.

A rămas numai Anglia, care până acum refuză să intervie în Albania, chiar numai sub forma sub care s'a intervenit la Scutari.

Care o fi motivul pentru care Anglia refuză?

Următoarele rânduri din cel mai mare ziar din Londra „Times”, dau explicația:

„Puterile triplei-înțelegeri ar fi poate dispuse să intervie într'o controversă în care ele nu au interese directe, numai dacă ar fi sigure că Italia nu vrea să se servească de ele numai ca să scape de incurcătura în care singură s'a pus prin purtarea sa din trecut. Puterile triplei-înțelegeri au dreptul să capete asigurarea că Italia, după ce va scăpa de greutățile actuale va începe, în deplin acord cu dânșele, deslegarea problemelor Levantului și Mediteranei, în acelaș sens în care au fost stabilite acordurile de acum sunt doisprezece ani.”

Englezii au darul de a spune mult în puține cuvinte. Din pasagiul acesta, al celui mai mare ziar englez, se vede că starea actuală din Albania este complicată cu un joc european și că soluția albaneză este strâns legată de acest joc.

Faptul acesta este extrem de delicat și guvernul italian se găsește în fața unei dificile chestiuni.

Numai p. fumătorii de țigraete, cari nu crută p. sănătatea lor să speseze pe zi câțiva flileri mai mult

Modiano Club Specialite e cea mai scumpă dar și cea mai bună!!

La sfatul medicilor tuburile precum și foilele nu sunt imprimare, dar pe ambele se vede semnatura de apă a renumitului fabricant:

(B) 2120

S. D. MODIANO.

... chestiunea Albaniei, aduce cu sine chestiunea Adriaticei și pentru Italia, Adriatica socotită o chestiune vitală.

... început, Italia, de comun acord cu Germania ca să salveze echilibrul Adriaticei, a fost întru Austria, ca să gonească din această țară și pe Serbia și pe Grecia. În această situație, Italia a fost contra triplei înțelegeri, care lega statele balcanice.

... data asta, deși marea Adriatică a fost de statele balcanice, (prin ajutorul triplei alianțe) Italia se află în desacord cu Austria în Albania, iar tripla înțelegere ca să se salveze să salveze Adriatica, cere Italiei să se apropie de dânsa.

... situația internațională este destul de complicată și de data asta, a fost Albania, care a provocat încordarea. — (I. T. A.)

*

Roma. — Intrunirea convocată la Scutari de către Mudir din Liuma a reușit impunătoare. Oameni și-au arătat credința lor nestrămutată și susțin oarbă către principele de Wied. Toți s'au luptat pentru el și pentru patria skipetă. — (A. T. I.)

Roma. — Se crede că retragerea căpitanului Casar secretarul principelui de Wied, se datorește neînțelegerii ce s'ar fi ivit între el și curtea austriacă. Și secret. austriac Buchberger va părăsi Durazzo. Acest fapt însă nu are nici un caracter politic în vreme ce cei doi secretari nu aveau nici o funcție reprezentativă. (A. T. I.)

Roma. — Mâne vor porni din Brindisi la Valona și din Durazzo piloarele italiene „Perseo” și „Calipso”.

Roma. — După cât se află din Valona, un vapor al societății Ungaro-Croate ar fi debarcat vre-o zece mitraliere și câteva mitraliere trimise de Austria.

Roma. — Chestia băncii albaneze s'a rezolvat pe principiul internaționalizării. Toate puterile sunt împărțite la alcătuirea ei cu capital egal și cu salarii egale. (A. T. I.)

Roma. — Ziarul „Giornale d'Italia” vorbind de chestia din Albania, scrie: Sperăm că trimiterea de 6000 de mirdiți la Durazzo să aibă pur și simplu un scop de apărare; căci ar fi o faptă nesocotită să-i pornești împotriva răsculaților, stârnind ura sfânt. (A. T. I.)

Roma. — Cu toată răceala arătată de marile puteri față de propunerea de a se trimite la Durazzo câte un contingent de soldați, Italia stăruie să răspundă, în acest sens, pe lângă diferitele cauze. Astăzi se speră, la Roma, că se va putea ajunge la un bun rezultat în această privință. (A. T. I.)

Roma. — În cercurile competente se desminte situația din Abesinia s'ar fi înrăutățit. Se desparte deasemenea că Italia ar fi pe cale de a trimite trupe în Eritrea. (A. T. I.)

Roma. — „Giornale d'Italia” crede că în cazul când chestiunea insurrecțională ar dăinui și s'ar întinde, guvernul din Durazzo va fi silit să recurgă la o acțiune ofensivă care însă e sigur că nici o putere n'ar adera, în afară de Italia și Austro-Ungaria. Ziarul în principiu se opune în mod contrar la o astfel de expediție, socotind-o plină de primejdii ce nu se pot calcula. Totuși ceva trebuie să se facă spre a se înlătura spiritul de anarhie ce ar putea să incubeze în Albania, îngreunând stăpânirea principelui de Wied, buna funcționare a întocmirilor politice și administrative, ale noului stat și stărnirea acelei ură, de care are nevoie atât Albania, cât și Italia, pe lângă răsariturile ale Adriaticei. Același ziar, după ce a arătat care este punctul de vedere italian și care este punctul de vedere austriac în chestia albaneză, și după ce a ilustrat acțiunea respectivă a celor două aliate în chestiunea Albaniei, încheie susținând că cea mai înțeleasă soluție politică pentru Italia ar fi aceea de a obține ca Albania să fie pusă sub ocrotirea și epitropia marilor puteri. (A. T. I.)

„Astra” la Iaz.

— Dela corespondenții noștri. —

Nădejtile legate de conducerea nouă și viguroasă a comitetului despărțământului Caransebeș al „Astrei” încep să se intruchipeze.

Neactivitatea proverbială de până acum a acestui despărțământ începe să fie înlocuită prin muncă sistematică întru luminarea poporului neglijat din aceste părți. Ne servește spre deosebire de bucurie, că în fruntea tinerilor, dornici de muncă, stă și protopopul Andrei Ghidiu, care — cum a dovedit-o și la Iaz — se știe însuflețit și știe să aprecieze străduințele celor ce se jertesc pentru cultura neamului.

Remarcăm cu vie satisfacție și îndemnul morale și materiale ale P. S. Sale dlui episcop Dr. E. Miron Cristea, date comitetului despărțământului Caransebeș. Inconjurat de oameni cu pricepere și cu râvnă pentru binele obștesc fie sigur P. S. Sa, că în chipul acesta va desfășura eparhia sa păraginită.

La serbătoarea Constantin și Elena s'a înființat agentura „Astrei” în comuna fruntașă Iaz din apropierea Caransebeșului.

În scopul acesta au mers la Iaz comitetul despărțământului, președintele A. Ghidiu, vicepreședintele Dr. E. Cornean, membrii St. Jianu, Il. Orzescu, I. Vuia și C. Călușun, precum și corul mixt al Societății române de cântări și muzică din Caransebeș sub conducerea președintelui Dr. C. Cornean și a prof. dirigent A. Sequens. Erau vre-o 50 de intelectuali. La gara din Iaz propagatorii culturii și doinei românești sunt întâmpinați de poporul credincios în frunte cu agiul și însuflețitul preot Ioan Popoviciu și conlucrătorul său neobosit, învățătorul Micloși. La alocuția frumoasă a părintelui Popoviciu răspunde protopopul Ghidiu, indegând scopul descinderii „Astrei” în acest ținut. Comuna este frumos pavoazăată cu verdeață și cu covoare.

Asistăm întâi la un examen improvizat din cântări bisericesti și lumești, precum și din declamări ale elevilor dela școala comunală. Și se înrouau ochii, văzând că tinerile noastre mlădițe sunt crescute în duh bisericesc, că cântă cu precizie în duet toate cântările și că simt ceea ce recitează și declamează. Învățătorul Micloși este un dascăl de model, care întrece pe mulți dintre învățătorii școalelor comunale, ba chiar și confesionale din ținutul acesta în ceea ce privește întărirea credinței și a limbei noastre strămoșești. Fapt, care a fost relevat în vorbirea-i frumoasă și de președintele corului și vicepreședintele „Astrei” dl Dr. Cornel Cornean, ținută elevilor și părinților acestora la finea producțiunii.

Urmează slujba dumnezeiască, oficiată de protopopul A. Ghidiu, de preotul local și de diaconul episcopesc Pavel Magdescu.

Responsoriile le cântă cu multă precizie disciplinată și puternic cor al Caransebeșului. Cetea de pe fețele numeroșilor credincioși, cari tixeau biserica, evlavie și admirația față de cultul nostru bisericesc. Slujba pătrundea la inimă, dovadă mulțămirea sufletească, adusă la expresie de fruntașii țărani.

Predica ocazională a ținut-o preotul local I. Popoviciu, un predicator dibaci și însuflețit.

A vorbit despre însemnătatea sărbătorii Constantin și Elena, pe care a declarat-o de praznic împărătesc pentru comuna Iaz, eternizând astfel ziua de astăzi a cărei însemnătate culturală este netăgăduită.

Biserica din Iaz e zidită în 1790. Mai pe urmă a fost reparată în 1896. E în stare bună și excelează în curățenie. Biserica cea vie numără 815 credincioși evlavioși, jertfitori și accesibili pentru cultură. Păstorul lor sufletește Ioan Popoviciu pentru calitățile sale netăgăduite este iubit și adorat de obștea satului.

Adunarea despărțământului se ține în curtea bisericii. Prezenți vre-o 300—400 oameni din Iaz și împrejurime.

Protopopul-președinte, deschide adunarea cu cuvinte însuflețite și alese. E viu aplaudat, dovadă că însemnătatea culturii, în numele căreia au mers la Iaz, a fost expusă cu pricepere. Corul cântă un imn festiv. Vicepreședintele despărțământului Dr. Cornean vorbește despre însemnătatea societăților noastre culturale și în special a „Astrei” și despre foloasele ce le au membrii ei. Vorbește apoi în mod convingător și plastic despre păstrarea portului, a datinelor strămoșești și în fine despre legea românească.

Di Iuliu Vuia inv. penzionat ține o conferință economică-practică despre cultivarea pomilor, care este foarte succesă.

Di Ștefan Jianu, referent școlar, vorbește despre foloasele, ce le are poporul nostru, dacă învață carte și prin pilde nimerite, luate din istoria bisericii noastre, însuflețește pe cei prezenți.

Între conferințe corul execută cântări populare și termină cu „Cântecul ginteii latine”. Iar câțiva școlari din sat declamează poezii. Acestora li se împart premii și cărți.

Asemenea se împart cărți economice și plugarilor, adunați în număr așa de frumos.

Decretându-se agentura de înființată, se alege biroul în modul următor: Preotul I. Popoviciu președinte, inv. Micloși notar, Gh. Ambrus casar și Al. Tigris controlor.

Se înscriu apoi vre-o 25 țărani de membri ajutători ai „Asociațiunii”.

După prânzul luat în casa ospitală a preotului, suntem petrecuți la gară. Însuflețirea poporului e mare. Și aceasta e cea mai vie satisfacție pentru aceia, cari cutreeră satele, ca să samene cultură și să aprindă candelile credinții strămoșești.

Privitorul.

Pentru ceice voesc să intre în școalele de cadeji!

— Indemnuri! —

Apărând în ordinațiunile ministeriului de război, concursul pentru primirea tinerilor aspiranți în școalele militare, involuntar îți pui întrebarea, că oare avem noi, români din statul ungar, în armată ofițeri români, în proporție cu numărul soldaților, ce se recrutează din rândurile noastre.

Răspunsul e, că nu!

Toate carierele sunt ocupate de intelectualii noștri în număr destul de considerabil; avem avocați, profesori, ingineri etc., pentru luminarea poporului se țin adunări și prelegeri, se înființează biblioteci populare etc.

Uitam însă, că la 14 regimente servesc în majoritate români, cari în loc să fie instruiți de ofițeri de naționalitate români, cari cunosc limba și însușirile poporului nostru, sunt instruiți de ofițeri străini, de limba și însușirile românului, iar prin aceasta devine limba de instrucție alta și nu cea românească.

În etatea 21—23 de anii în dezvoltare încă caracterul tânărului, în aceasta vârstă primește el instrucția militară într-o limbă străină și într'un mod de tot străin însușirii caracterului său. ba uneori învață a disconsidera propriul său neam, căci cam de regulă numai cuvinte de laudă n'aude despre el.

E de necrezut, că o națiune de 3 jum. milioane cum suntem noi Românii aici, să aibă în armată numai circa 200 ofițeri și aceștia în mare parte nu sunt combatanți, așa că pentru instrucție rămâne un număr foarte mic, încât nici n'avem la fiecare companie câte un ofițer; și acesta ar trebui să fie minimumul iar nu maximalul.

E necesar, ca poporul românesc din acest stat, să aibă în număr corespunzător și ofițeri români, cari prin instrucția soldaților în limba românească,

HOTELUL SAVOY BUDAPEST, VIII., József-körut 16.

Hotel modern, cu aranjament nou, încălzire centrală, apă caldă și rece în fiecare cameră, lift ziua și noaptea. — Sub conducerea personală a lui

Rendes Szidor.

Camere cu un pat dela 3 coroane în sus, cu două paturi dela 5 coroane în sus, socotind aici și încălzirea, luminatul și serviciul

Nou sistem pensionar, proviziune la o zi pentru 4 coroane.

La potrecere mai îndelungată se dă favor.

(No 2003)

Camere pe lună pentru 80 coroane.

vor înlesni în grad simțitor munca grea, de-a scoate din întunec poporul nostru.

Profesorii noștri sunt în primul rând chemați să îndemne elevii pentru cariera militară, iar pentru pregătirea elevilor pentru examenul de primire, ar putea dănași ținea cursuri de 4—5 săptămâni peste vară.

În Sibiu, Brașov, Caransebeș etc. rămân de regulă peste vară 2—3 profesori români, cari ar putea înființa aceste cursuri; pentru 20—25 de frecvențanți ajunge o sală de prelegere în localitățile școlare din loc.

Sacrificând dnii profesori numai 2 ore pe zi, repetând cu elevii materialul propus până în cl. IV med., elevii vor face examenul cu succes.

Și până acum s'au prezentat în număr foarte restrâns, de regulă au fost respinși, căci cea mai mare parte din ei n'au putut obține acel succes ca și străinii, cari de multeori inferiori Românilor, erau pregătiți bine pentru examen.

E deci datorია noastră morală, a îndemna tinerii noștri să îmbrățișeze cariera militară; și a înființa cursuri de pregătire, pentru a face mai ușor posibilă intrarea lor în școlile militare.

Informații despre materialul ce se cere la examenul de primire, se pot primi dela ori ce comandă districtuală de întregire sau dela comanda școlilor militare.

Întreținerea în școlile militare e gratuită, adică statul dă fiecărui elev dela școala militară stipendiu anual de 400 cor., din care se plătesc 300 cor. pentru întreținerea în școală, iar 100 cor. sunt destinate ca apanaj pentru elev.

Rugărilor pentru primirea în școlile militare se înaintează comanda școlii militare, unde voiește să fie primit respectivul, cel mult până în 12 Iulie st. n.

Se alătură atestatele din ultimii 3 ani de studiu, extras de botez, atest că e cetățean ungar sau austriac și atestat medical din partea unui medic militar.

Rugărilor pentru stipendiu se înaintează ministrului de honvezi, alăturându-se documentele mai sus amintite și legitimarea că e primit în școala militară.

Fonduri și fundațiuni

administrare de Consistorul din Arad.

Starea la finea anului 1913.

Starea fondurilor și fundațiilor de sub administrația Consistorului din Arad, la finea anului 1913 se prezintă astfel:

I. Fondul general diecezan

Capital	C	233.125.94
Eșitele și spesele a. 1913	C	152.858.46
Starea la finea a. 1913	C	80.267.48

II. Fondul instruct al episcopiei arădane.

Capital	C	11.147.09
Eșitele și spesele a. 1913	C	677.20
Starea la finea a. 1913	C	10.469.89

III. Fondul seminarial.

Capital	C	316.710.25
Eșitele și spesele a. 1913	C	10.438.15
Starea la finea a. 1913	C	306.272.10

IV. Fondul diecezan pentru promovarea culturii religioase.

Capital	C	97.799.41
Eșitele și spesele a. 1913	C	3.133.92
Starea la finea a. 1913	C	94.665.49

V. Fondul capelei din Arad-Gai.

Capital	C	770.26
Eșitele și spesele a. 1913	C	1.16
Starea la finea a. 1913	C	769.10

VI. Fondul pentru biblioteca preparandială.

Capital	C	1.382.18
Eșitele și spesele a. 1913	C	—
Starea la finea a. 1913	C	1.382.18

VII. Fondul sinodal-congresual.

Capital	C	35.669.34
Eșitele și spesele a. 1913	C	827.32
Starea la finea a. 1913	C	34.842.02

VIII. Fundațiunea Patriciu Popescu.

Capital	C	2.059.58
Eșitele și spesele a. 1913	C	—
Starea la finea a. 1913	C	2.059.58

IX. Fundațiunea Iosif Popovici Paffy.

Capital	C	38.078.72
Eșitele și spesele a. 1913	C	1.834.66
Starea la finea a. 1913	C	36.244.06

X. Fundațiunea contelui Andrei Forray.

Capital	C	2.522.42
Eșitele și spesele a. 1913	C	46.68
Starea la finea a. 1913	C	2.475.74

XI. Fundațiunea contelui Coloman Almásy.

Capital	C	3.628.13
Eșitele și spesele a. 1913	C	134.86
Starea la finea a. 1913	C	3.493.27

XII. Fundațiunea de stipendii Gavril Faur.

Capital	C	21.372.07
Eșitele și spesele a. 1913	C	814.73
Starea la finea a. 1913	C	20.557.34

XIII. Fondul diecezan de asigurare contra focului.

Capital	C	232.535.80
Eșitele și spesele a. 1913	C	9.709.53
Starea la finea a. 1913	C	222.826.27

XIV. Fondul diecezan pentru înființarea unui gimnaziu român în Arad.

Capital	C	31.200.12
Eșitele și spesele a. 1913	C	142.86
Starea la finea a. 1913	C	31.057.26

XV. Fundațiunea de stipendii Teodor Papp.

Capital	C	185.087.58
Eșitele și spesele a. 1913	C	19.532.50
Starea la finea a. 1913	C	165.555.08

XVI. Fundațiunea de stipendii Ana Iorgovici.

Capital	C	18.025.44
Eșitele și spesele a. 1913	C	1.272.20
Starea la finea a. 1913	C	16.753.24

XVII. Fundațiunea de stipendii Elena Ghiba Birta.

Capital	C	163.207.13
Eșitele și spesele a. 1913	C	6.737.44
Starea la finea a. 1913	C	156.469.69

XVIII. Fondul de penziune al funcționarilor și profesorilor.

Capital	C	172.685.60
Eșitele și spesele a. 1913	C	11.503.02
Starea la finea a. 1913	C	161.182.58

XIX. Fondul bisericesc-clerical.

Capital	C	983.118.74
Eșitele și spesele a. 1913	C	52.644.81
Starea la finea a. 1913	C	930.473.93

XX. Fondul școlar și aucta.

Capital	C	111.268.10
Eșitele și spesele a. 1913	C	5.949.44
Starea la finea a. 1913	C	105.318.66

XXI. Fundațiunea de stipendii Balla.

Capital	C	38.378.66
Eșitele și spesele a. 1913	C	1.701.06
Starea la finea a. 1913	C	36.677.60

XXII. Fondul diecezan pentru ajutorarea prooșime diecezane.

Capital	C	1.882.636.55
Eșitele și spesele a. 1913	C	213.374.58
Starea la finea a. 1913	C	1.669.262.—

XXIII. Depozite de casă.

Capital	C	1.460.000.21
Eșitele și spesele a. 1913	C	185.547.04
Starea la finea a. 1913	C	1.274.453.18

XXIV. Fondul pentru despărțirea ilarhică a comunelor mixte.

Capital	C	10.082.97
Eșitele și spesele a. 1913	C	7.141.64
Starea la finea a. 1913	C	2.941.33

XXV. Pretenziuni dubioase și sub proces comune cu dieceza Caransebeșului.

Capital	C	10.272.64
Eșitele și spesele a. 1913	C	1.466.33
Starea la finea a. 1913	C	8.806.31

XXVI. Fundațiunea Mitra Ungurean pe seama școlii din Timișoara-Fabric.

Capital	C	8.449.93
Eșitele și spesele a. 1913	C	369.70
Starea la finea a. 1913	C	8.080.23

XXVII. Fundațiunea Stefan Antonescu.

Capital	C	102.099.—
Eșitele și spesele a. 1913	C	13.599.92
Starea la finea a. 1913	C	88.499.58

XXVIII. Fundațiunea de stipendii a Episcopului Iosif Goldis.

Capital	C	46.804.11
Eșitele și spesele a. 1913	C	2.368.33
Starea la finea a. 1913	C	44.435.78

XXIX. Fundațiunea Episcopului I. Mețianu pentru ajutorarea bisericilor sărace.

Capital	C	236.669.10
Eșitele și spesele a. 1913	C	75.866.76
Starea la finea a. 1913	C	160.802.34

XXX. Fundațiunea de stipendii T. Feler.

Capital	C	34.063.35
Eșitele și spesele a. 1913	C	156.14
Starea la finea a. 1913	C	33.907.21

XXXI. Depozitul fundațiunei de stipendii și ajutorare a lui Dimitrie F. Negrean și soții.

Capital	C	83.857.57
Eșitele și spesele a. 1913	C	17.916.53
Starea la finea a. 1913	C	65.941.04

XXXII. Fundațiunea de stipendii Dr. Iuliu T. Mera.

Capital	C	81.279.17
Eșitele și spesele a. 1913	C	3.420.10
Starea la finea a. 1913	C	77.859.07

XXXIII. Fondul diecezan bisericesc-cultural arădan.

Capital	C	48.513.50
Eșitele și spesele a. 1913	C	802.28
Starea la finea a. 1913	C	47.711.22

XXXIV. Fondul librăriei diecezane

Capital	C	208.112.27
Eșitele și spesele a. 1913	C	161.301.37
Starea la finea a. 1913	C	46.804.90

XXXV. Fondul de stipendii a Episcopului Ioan I. Papp, pentru școala diecezană de fete.

Capital	C	31.563.55
Eșitele și spesele a. 1913	C	—
Starea la finea a. 1913	C	31.563.55

PRIMA FABRICĂ BRAȘOVEANĂ DE ȘLEFUIT MARMORĂ, GRANIT, SYENIT, LABRADOR ȘI PEATRĂ

NAGY JÓZSEF
 pietrar Brașov (Brassó), Kut-u 50.

Magazin permanent și expediție de obiecte de GRANIT și MARMORĂ din patrie și străinătate. — Execută tot felul de lucrări pentru clădiri, cripte, monumente mormântale și statui, lucrări de marmoră pentru mobile, garnituri pentru hoteluri și cafenele, portale, vane, plăci pentru pereți și table comemorative, în orice grosime din plăci de marmoră și granit din patrie și din străinătate. — Dela orice oferte 10% rabat. (Na 2068)

Sub administrația Consistorului din Oradea sunt următoarele fonduri și fundațiuni:

I. Fundațiunea Zaharie Mloc și soția.

Capital	C	11.867.44
Esutele și spesele a. 1913	C	293.17
Starea la finea a. 1913	C	11.574.27

II. Fundațiunea George Lazar și soția Hermina.

Capital	C	4.940.79
Esutele și spesele a. 1913	C	2.80
Starea la finea a. 1913	C	5.937.99

III. Fundațiunea Teodor Oancea.

Capital	C	2.686.34
Esutele și spesele a. 1913	C	1.07
Starea la finea a. 1913	C	2.685.27

IV. Fundațiunea Dr. George Popa.

Capital	C	2.852.33
Esutele și spesele a. 1913	C	602.61
Starea la finea a. 1913	C	2.249.72

Procesul Hámory—Mladin.

Astăzi debaterile au început la ora 9 înainte de amiază. Renunțându-se la ascultarea altor martori, președintele cere jurământul lui Hámory, ceea ce apărătorul dl Dr. I. Marșieu respinge pe motivul că *fasiunea dlui deputat în mare parte e mincinoasă*. Președintele totuși admite, iar Hámory înainte de a depune jurământul ține să mai dea unele lămuriri asupra afacerilor tenebroase ale băncii sale, ori să se rectifice. Repetă ceea ce a mai spus de câteva ori, zice că s'a amestecat în politica din Curtici „ca conducător al societății maghiare” din localitate etc. Președintele văzând gesturile semnificative de protestare ale domnilor jurați, îl face atent pe Hámory să nu se repete și mai ales să nu devieze delat obiect; apoi îl mai face odată atent să nu depună jurământ fals, căci va fi pedepsit. Hámory își ia poză gravă și cu glas înalt rostește jurământul, iar când încheie: „Așa să mă ajute Dumnezeu!” — câțiva din public repetă: „Așa, așa!”. Președintele face atent auditoriul să nu-și manifeste sentimentele de plăcere ori neplăcere, iar dl deputat se întoarce și scrutează publicul cu privirea amenințătoare.

Apoi se procedează la cetirea actelor. Notarul dă cetire procesului verbal încheiat la fața locului unde a fost comis atentatul. Apoi se cetește actele cu privire la situația materială a lui Mladin, din care rezultă că au fost datorii pe avere în vremea din urmă, însă acestea se puteau acoperi, mai rămânea și un prisos considerabil, dacă Măria Sa s'ar fi învoit. Procurorul cere atunci constatarea din cartea funduară, că familia Mladin era încărcată de datorii deja înainte de a face cunoștință cu Hámory, ceea ce însă dl Dr. Marșieu respinge argumentând că totul se bazează pe o mistificare, deoarece o datorie neînsemnată a fost scoasă mai de multe ori și adunată în o sumă mare, pentru inducerea în eroare a juraților. Se mai cetește șase scrisori ale dnei Mladin către Hámory, în care dânsa se roagă să nu-i scoată din casă familia, să-i permită aranjarea datoriilor și alte amănunte particulare, cu cari dnul deputat voia să confirme veracitatea aserțiunilor sale — însă fără rezultat.

După aceasta dl Dr. Marșieu cere chemarea unei serii lungi de martori, cari să adeverească viața dubioasă a lui Hámory, pedepsele avute și afacerile lui veroase de mai înainte ca să se facă lumină deplină în acest proces, respective să se arate că a fost capabil să înșele și să ducă intenționat la ruină mai mulți oameni, în consecință și familia Mladin. Procurorul face con-

tra propunere, ceea ce președintele după puțină chibzuială o admite.

Urmează formularea întrebărilor, la cari se va ține vorbirea de acuză și apărare. Față de întrebările formulate de procuror, care-l acuză pe Mladin cu *încercare de ucidere premeditată*, dl Dr. I. Marșieu, formulează altele (vre-o 20), cari cuprind în sine faptele dovedite în decursul pertractării. Președintele primește întrebările și le dă spre studiere dnilor jurați, iar cele înaintate de apărător le reține.

Atunci s'a petrecut un lucru care ne-a convins pe deplin că Mladin va fi achitat. Dnii jurați se retrag pe o jumătate de ceas să studieze întrebările puse de procuror. Revenind declară că resping întrebările formulate de procuror, pe cari nici nu le înțeleg. În schimb dânsii prezintă aceste două:

1. *Adevărat e că Hámory s'a folosit de familia Mladin pentru ajungerea anumitor scopuri și prin aceasta i-a cauzat astfel de cheltuieli, cari au dus-o la ruină materială?*

2. *Adevărat e că Nicolae Mladin întâlnindu-se la primăria din Curtici cu ruinătorul averii sale, a fost cuprins de o astfel de surescitare, încât nu s'a mai putut stăpâni?*

Aceste întrebări formulate astfel de dnii jurați, încât răspunsul la ele nu poate fi decât *achitare* — au produs o impresie vie în toată sala. Președintele și procurorul mai fac unele reflexii, după care debaterile se intrerup, având a se continua mâine dimineață, când se va aduce și sentința. În tot orașul se comentează procesul, al cărui rezultat favorabil pentru acuzat e dorit de toți. Deputatul Hámory e foarte abătut și probabil contează la o nouă manifestație cu arma împotriva lui, căci e păzit în permanență de doi detectivi.

Știrile zilei.

O scrisoare a dlui Teodor Mihali către presa maghiară.

Budapesta. — Președintele clubului parlamentar român d. Dr. Teodor Mihali a trimis o scrisoare redacției lui „Keleti Értésítő”. D. T. Mihali se adresează în aceasta scrisoare către presa ungurească, declarând că nu poate înțelege atitudinea dușmănoasă nici decum motivată a presei maghiare față de Români, luată din prilejul disolvării adunării din Alba-Iulia. Căci ce sens poate avea aceea, că presa maghiară doarește să ducă la extrem prin atitudinea ei divergențele dintre Români și Maghiari. Orice om cu o chibzuință politică trează trebuie să știe doar că poporul român și maghiar au interese comune. Iar dacă acesta e un fapt incontestabil cui face servicii presa maghiară când atâta ura între cele două popoare în loc să sbiciuiască brutalitatea și ilegalitățile?

Autoritățile au disolvat adunarea dela Alba-Iulia, la care au luat parte la 8000 de oameni fără nici un motiv, iar când marea mulțime din cauza strămtorii n'a putut să se împrăștie în câteva minute, jandarmii i-a lovit cu patul puștii pe cetățenii pașnici. Presa maghiară poate admite o astfel de procedură brutală?

În aceste cazuri presa are datoria să ia o atitudine și să facă o critică și nu există nici o îndoială că în acest caz a fost violat dreptul de întrunire și libertate a omului. Nu se cugetă oare presa maghiară că mâne se va putea întâmpla aceasta ori cărui partid maghiar. „Hodie mihi, cras tibi”.

Luni în 8 c. la orele 11 înainte de amiază se va ține adunare populară la Ileanda și cu acest prilej voi desvolta punctul de vedere al partidului nostru. Sper că autoritățile nu vor disolva și aceasta adunare. Noi nu îi vom da prilej.

Intelectualii germani despre Unguri.

Frankfurt. — Profesorul universitar Ludo Hartman, într'un articol publicat în „Frankfurter Zeitung”, scrie:

„*Dominațiunea samavolnică a Ungurilor atinge nebunia, dar însăși perzistența acesteia dovedește că stăpânirea n'are nici o nădejde în desvoltarea normală a statului, și teama-i de naționalități e atât de grozavă încât nu îndrăznește să acorde votul universal care ar transforma conruptul stat medieval într'un stat modern.*”

Amintește apoi de persecuțiunile îndurate decenii de-a rândul de Români și Croații din Ungaria și arată că Austria a privit cu gelozie succesele României tocmai pentru că acestea au avut ecou în sulletele Românilor subjugăți.”

Trezirea Rutenilor.

Moscvă. — „Moskovskija Wjedomosti” publică în numărul său din 31 Maiu un articol intitulat „Rusia ungureană” despre trezirea conștiinței naționale a poporului rutean în urma procesului din Sighetul Marmației. Trezirea Rutenilor — scrie ziarul din Moscvă — se manifestă prin înființarea de noi organe de presă și a unui mare număr de organizațiuni economice. În Ungvár apare de scurtă vreme ziarul rutean „Nauka”, care e redactat de preotul August Volosin, iar în Budapesta referentul gimnazial Michael Vrabely redactează ziarul „Neglyia”. Invățătorul Polivka a dat o colecție din poezille poetului rutean A. Pavlovits. Foarte multă atențiune s'a dat în timpul din urmă organizațiunilor economice țărănești.

Cercurile rutene au încheiat în scopul acesta o alianță cu băncile slovecești. Datoria principală a băncilor naționale e „lupta împotriva capitalului ovreiesc și împotriva influinței ovreiești în general”, cari sunt reprezentanții străduințelor de maghiarizare. Un fenomen îmbucurător — scrie ziarul rusesc — e întărirea alianței dintre Ruteni și Slovaci. Rutenii neavând reprezentanți în parlament, au hotărît ca interesele lor în parlament să fie reprezentate prin deputații slovaci. Toate zările slovecești naționaliste au rubrici speciale pentru Rusia ungureană, pentru ca să-și informeze cetitorii asupra chestiilor rutene. În sfârșit s'a hotărît ca la universitatea din Budapesta și Pojon să se înființeze catedre pentru limba și literatura ruteană. În Ungvár se va înființa în curând o librărie ruteană.

Tratat de comerț italo-spaniol.

Roma. — Camera italiană a aprobat tratatul de comerț, încheiat între Italia și Spania. (A. T. I.)

Austria întărește granița spre Serbia.

Roma. — „Messaggero” află din Viena că Austria ar fi întărit frontul graniței sârbo-muntene-grene, pentru a împiedeca, după cât se pare pe Serbia și Muntenegrul să concentreze trupe la hotarele Albaniei. (A. T. I.)

Călătoria dlui Poincaré la Petersburg.

Roma. — Între cabinetul francez și cel rusesc a început un schimb de vederi spre a se fixa detaliurile călătoriei dlui Poincaré la Petersburg. (A. T. I.)

Situația din Mexic.

Roma. — Barzini telegrafiază ziarului „Corriere della Sera” că fostul ministru de externe, d. Lascuran va fi numit președinte provizoriu al republicii mexicane, în locul lui Huerta. Constituționaliștii continuă să jefuiască orașele ocupate, băgând spaime în populațiunile pașnice. Patru comandanți federali prinși de constituționaliști la Santillo au fost spânzurați. Magazinele și hambarele din Monterey, după ce au fost prădate, li s'au dat foc. (A. T. I.)

Tulburările din Portugalia.

Roma. — În Portugalia tot mai continuă tulburările revoluționarilor. Cazarma castelului Branco a fost atacată de către o ceată de pungași. Soldații au trebuit să tragă în asalitori, din cari mai mulți au fost omorâți. (A. T. I.)

Mandatul orașului Czegléd.

Budapesta. — Partidul independist din Czegléd l'a candidat pentru mandatul de deputat al orașului devenit vacant prin moartea lui Francisc Kossuth, pe contele Mihail Károlyi, care a și primit candidatura sa.

LIPIK BĂI TERMALÉ SI NĀMOLOASE VINDECĂ CU SIGURANȚĂ CU

temperatura de 64° C, cu radioactivitatea isvoarelor sale cu nămolul său

reuma, ischias, exsudato, dureri de oase.

cu termele alcalice

catar, dureri de stomac, diabet și dureri nervoase.

cu isvoarele de conținut iodice

boalele copiilor, constipația și arterioscleroza.

Cură de băi, — de băut și de nămol. ♦ Bucătării dietetice. ♦ Sezon peste întreg anul. ♦ Sistem penzionar cu băi.

Intărirea marinei ruse în Marea Neagră.

Petersburg. — Comisiunea pentru războiu și marină a Dumei, ascultând lămuririle date de ministrul marinei asupra proiectului de lege al creditelor pentru întărirea urgentă a marinei Mării Negre în perioada 1914—17 a decis să amâne votarea proiectului de lege până ce ministrul de externe, finanțe și războiu își vor fi dat părerea.

Vizita împăratului Wilhelm la Konopischt.

Viena. — Evenimentele din Albania provoacă o mare neliniște în cercurile vieneze. Se speră că aceasta chestie va fi amânată discutată cu prilejul iminentei vizite a împăratului Germaniei la moștenitorul de tron austro-ungar Francisc Ferdinand în Konopischt. Cu prilejul acesta, se crede, că vor fi cumpănite toate mijloacele prin cari s'ar putea la Roma și Constantinopol înlătura dificultățile cari tulbură și împiedecă consolidarea stărilor normale în Albania.

Afară de aceasta se poate lua ca sigur că între împăratul Germaniei și moștenitorul de tron austro-ungar va fi vorbă cu acest prilej despre înarmările neîntrerupte ale Rusiei, vizita țarului în România și în legătură cu aceasta despre necesitatea înlăturării divergențelor dintre Austro-Ungaria și România.

D. I. Manlu desminte afirmațiile ministrului de interne.

Budapesta. — D. Iuliu Maniu a trimis redacțiilor ziarelor din Budapesta o declarație în care desminte afirmațiile ministrului de interne făcute ieri în cameră privitor la adunarea dela Alba-Iulia și în chestia steagului arborat pe catedrala din Blaj.

Situația în Albania.

Viena. — Situația în Albania e judecată aci de foarte critică. Se afirmă că regele Carol s'a adresat azi prin o telegramă împăratului Germaniei cerând sprijin pentru domnitorul Wilhelm. În cercurile diplomatice de aici se crede că regele Carol va avea succes și Germania va ieși din rezerva ei aderând la propunerile puterilor pentru sprijinirea domnitorului albanez.

Regele Carol l'a sfătuit pe domnitorul albanez să nu părăsească Durazzo și să se mute cumva cu reședința în vre-un alt oraș albanez. Guvernul român s'a adresat și celorlalte puteri pentru sprijinirea principelui Wilhelm.

Paris. — „Le Temps” făcând cunoscută atitudinea guvernului englez, spune că acesta e în contra unei expediții militare în stil mare în Albania, din partea puterilor, deoarece din aceasta s'ar putea ușor ivi o complicație europeană. O expediție militară dealcum nu ar avea nici un scop deoarece domnitorul albanez nu e periclitat, aflându-se în portul dela Durazzo, vasele de război ale puterilor, cari îl vor apăra în caz de necesitate.

Londra. — După cum se anunță din Durazzo imediat după proclamarea stării de asediu, au fost așezate 3 baterii de artilerie pe înălțimile de lângă oraș. Se crede că 1—2000 oameni înarmați se va putea respinge atacul insurgenților asupra orașului.

Graț. — „Grazer Volksblatt” primește știrile din Dibra că zilnic se aud pușcături și bumburi, Albanezii catolici s'au refugiat pe teritoriu sârbesc. Lângă Piscopea a avut loc o luptă de două zile între răsculați și trupele domnitorului. Lupta s'ar fi terminat afirmativ cu biruința răsculaților, cari se declară pe față că sunt aderenții lui Essad Pașa.

Serbia face pregătiri întinse la granițele Albaniei.

Criza de guvern în Franța.

Paris. — Viviani a adus azi la cunoștință președintelui Poincaré că își depune misiunea deoarece nu i-a succes să poată forma un cabinet conform dorinței lui.

Poincaré îl va îmbla cu formarea unui cabinet pe Deschanell, iar dacă acesta va refuza, pe Delcassé.

INFORMAȚIUNI.

Ciudățeni.

Arad, 6 Iunie 1914.

XIV.

Cum vorbesc despre pace, — alții.

Dedic contelui Ștefan Tisza, primministru al Ungariei, consilier intim al Maj. Sale, și vechiu pionier al înțelegerii româno-maghiare, fragmentele de mai la vale. S. C. D.

Prezidentul german al conferinței interparlamentare germano-franceze, *Conrad Haussman*, la banchet:

„Noi, membrii comitetului german pentru pace, noi sântem mulțumiți pe deplin cu sfârșitul conferinței. Opera apropiată e pe cale. Ca parlamentari, să continuăm a fi parlamentarii păcii. Acu un an, la Rusali, grație voturilor noastre unanime, și grație ospitalității amabile și sprijinului ce ne oferî Svîțera, eram la Berna. Anul acesta am înaintat dela Berna la Bâle. Asta înseamnă 100 de km. în plus, pe linia ce unește Franța de Germania. Nu-i așa, că dacă ne căutăm ne și întâlnim? În limba germană, a vizita (besuchen) se derivă dela a căuta (suchen). Să căutăm deci pacea. Vom găsi-o căci spiritul păcii viază în sufletul poporului francez, și în sufletul poporului german. Noi înțelegem strigătul „Către pace!” din inimile poporului și blestemele în contra șovinismului de pe buzele muncitorilor. Poetul englez zice: „Fiți gata, toate sânt aci!” Să fim deci gata a ne întinde mâinile și a ne strânge mâinile. Și, cu gândul la bunătățile, ce lumea datorește spiritului francez, haideți să ciocnim pentru acțiunea cea mare pentru o **impăcare victorioasă** și fecundă, pe care noi și lumea întreagă o sperăm dela grandoarea acestui spirit francez!”

Senatorul *d'Estournelles de Constant*, prezidentul francez al conferinței:

„Viitorul e bogat în promisiuni, ora prezentă e bogată în acțiuni, de ceiace avem să ne bucurăm. Anul din urmă, plecaserăm din Berna, cu inima veselă. Astăzi, ne întorcem în patriile noastre cu conștiința de-a fi săvârșit o operă frumoasă de frățietate și de patriotism. Anul trecut era chestie de-a marca o cale. Astăzi avem un comitet permanent, ai cărui membri se angajează de-a ținea întruniri comune. Am servit cu vrednicie patriilor noastre; o dispoziție veselă stăpânește în inimile noastre. Ne dăm seamă, fără îndoială că opera noastră încă nu poate fi socotită de terminată. Ea nu e decât un început, dar începutul unei frumoase acțiuni e în sine o acțiune frumoasă. Sântem veseli, nu numai pentru cele ce am ajuns până acum, ci sântem veseli mai ales pentru că **sântem hotărâți a îndeplini și mai mult.** Se poate face și zice orice, noi reprezentăm o forță irezistibilă, care astăzi e în stare să opună o rezistență viguroasă șovinismului de orice fel. — Inchin pentru viitorul și pentru desăvârșirea operei de pace, inițiate de comitet!”

Mersul vremii. Institutul meteorologic anunță: vreme schimbăcioasă, în unele locuri ploi. Prognostic telegrafic: vreme rece. Temperatura la amiazi a fost: 12.2 C.

— Luni fiind sărbătoare — *Lunia Rusaliilor* — numărul nostru va apare *Mercuri dimineata.*

Redacțional. Anunțăm celitorii ziarului nostru că *d. Eugen Goga*, cu ziua de astăzi a părăsit redacția „Românului”.

Oaspeți iubți, frați buni ai noștri de sânge și suferință au sosit astăzi din Corița și ne-au cercetat la redacție: Domnul **N. H. Balamace**, revizorul școalelor românești din Macedonia, fiul preotului Haralambie Balamace ucis de curând de Grecii setoși de sânge. — și **d. Nicolae Cican** mare comerciant în Corița, căruia i s'a prădat tot avutul și numai ca prin minune a scăpat din ghiarele ucigașilor. Frații noștri ne arată fotografiile luate la fața locului, ale martirilor mutilați în mod oribil pentru limbă

și lege — și ne istorisesc fapte îngrozitoare săvârșite asupra populației aromâne de soldații greci din armata regulată, conduși de ofițerii lor. Câțiva dintre ucigași își așteaptă pedeapsa în temniță, însă puțină mângâiere, căci atacurile se pot repeta, frații noștri au rămas cu jale în casă, avutul prădat și până acuma România oficială nu a făcut un singur gest de protestare efectivă. Chiar pentru aceasta vor merge la București să prezinte actele masacrelor, legalizate de noul stat albanez, al cărui cetățeni sunt și să exopereze intervenția României pentru înfrânarea hoardelor grecești și despăgubirea celor încercați de ura lor.

Oaspeții noștri rămân în Arad până mâine seară, ca să ne vadă și pe noi cei de aici acum întâiaș dată. Sunt primiți cu brațele deschise de mica noastră societate românească, care li condolează în durerea lor, le urează izbândă în România și perseveranță pentru ajungerea scopului urmărit de noi toți.

Adresa studenților universitari clujeni eliminați. Deoarece din mai multe părți ni s'au cerut adresele studenților universitari eliminați, dñii *L. Isaicu* (stud. medic.) și *M. Mitrea* (stud. medic.), aducem la cunoștința celor cari s'au interesat în această chestie, că adresa ambilor studenți universitari este: *Cluj (Kolozsvár), Vâr utca nr. 6.*

Stindardul tricolor pe catedrala din Blaj! — cine n'ar dori să-l fi văzut? Dar plăcerea asta au putut-o avea numai blăjenii înșiși. Iar unora dintre aceștia le-a plăcut frumoasa arătare așa de mult, că **au și fotografiat îndată mărețea catedrală cu stindardul pe ea!** A trebuit să fie un stindard foarte puternic, căci așezat în fereastră, la mijlocul turnului, el atingea brăul ce împreună cele două turnuri.

Cine vrea să-l vadă măcar în chip, — să caute a vedea numărul de *Rusali* al revistei „Cosinzeana” dela Orăștie, care aduce în fruntea sa chipul catedralei cu steagul în turn!

În acelaș număr, vrednica revistă aduce chipul palatului „Academiilor Române” din care a fost dat afară Mangra și înaintea căreia a fost bătut!

Apoi: 4 chipuri dela concursul sportiv român din Orăștie, și vre-o 6 chipuri din excursia de studii a studenților dela Brașov prin Italia, — și altele.

Recomandăm această revistă sprijinului publicului nostru, căci ea într'adevăr se străduiește a fi tot mai îngrijită și mai interesantă, — precum arată și ilustrațiile de cari amintim.

Un ofert foarte vrednic de luare aminte face revista în numărul său acesta: **Celor ce trimit 6 cor. ca abonament pe jumătatea a doua a anului de față, — le trimite revista de pe acum** (deci o lună de zile pe deasupra).

Familiiile române să se folosească de prietnică ocaziune.

Biserica română din Sofia. D. Diamandi, ministrul României la Sofia, a făcut o vizită exarhuului, spre a se înțelege în privința târnosirei bisericii naționale române din Sofia. Ministrul a sosit ieri Vineri, la București.

Societatea scriitorilor români din București ne roagă să anunțăm publicul că serbările proiectate s'au amânat pentru ca, cu prilejul lor, să se comemoreze aniversarea de 25 ani dela moartea lui **Mihail Eminescu.**

Se știe că la 2 Iunie v. se împlinesc într'adevăr 25 ani dela moartea genialului nostru poet. Comemorarea aceasta va da serbărilor societății o strălucire deosebită pe lângă caracterul de gloriificare a geniului lui Eminescu.

În curând se va anunța data serbărilor și programul lor întreg.

INSTINTARE.

HI 1879

Aduc la cunoștința on. public, că mi-am amplificat atelierul de croitorie cu un magazin de haine gata pentru băieți și copii cu mantale de tranzițiune și mantale de gumă. — Prețuri fixe convenabile. — Serviciu prompt. — La dorință în provincie trimet mustre.

Roagă binevoitorul sprijin:

HIRSCH ANTAL,

croitor domnesc

ARAD, Andrassy-tér nr. 22.

Se va face totul pentru ca la aceste serbări comemorative, să poată lua parte întreaga țară și să cinstească memoria celui mai mare erou al limbei române.

Aniversarea evenimentelor din 1848. Intre România a sărbătorit anul acesta aniversarea evenimentelor petrecute în Ardeal în anul 1848. Acum ni se comunică din Iași că acolo a avut loc Mercuri în sala Teatrului Național un congres național organizat de Liga Culturală din Iași, în amintirea evenimentelor petrecute în Transilvania în 1848. Au fost recitări, chestre, dansuri naționale și două conferințe prezinate de d. I. Găvănescu și Virgil Arion, asupra însemnătății acestor evenimente precum și asupra rolului jucat de Simion Bărnuțiu la 1848.

Alegere de primar al orașului Alba-Iulia. S-a scris din Alba-Iulia: Joi a avut loc în orașul nostru oras, dar bătut de soarte, alegeri de primar al orașului. Cine nu cunoaște împrejurările ar zice, că noi numai bucura ne putem de această alegere, fiindcă am făcut un congres național alegându-se ca primar al orașului un român. Noi Românii însă am fi mult bucuroși dacă nu am fi făcut progresul acesta și s'ar fi ales un străin ori și cine, deoarece alesul primar nu e altcineva, decât d. Rosztklós, faimosul substitut de primar, care în zile înalte a disolvat adunarea populară și s'a să se țină în Alba-Iulia. Ne mângâie însă, că Românii l'au ales; dela Români nu ar putea un singur vot poate, dar lucrul a fost făcut așa, că nu a candidat nimeni altul, și așa a fost declarat de ales.

Am avut însă o promisiune, că dacă nu i se va da contra candidat, atunci se va lucra din toată puterile, ca în locul dânsului să fie ales senator prim românul **Valer Ignea**, dar am promis cu promisiunea, că deși Românii s'au purtat destul de cinstit și au votat toți cu d. Valer Ignea, totuși nu am reușit să-l alegem.

Românii de aici însă au făcut un gest vrednic de laudă, că deși au fost invitați cu toții la alegeri, dar în onoarea noului ales, nu s'a prezentat nici unul, dovedind și prin această faptă și iubirea ce o au față de noul ales.

Moartea lui Henry Roujon. Din Paris se aude că Henri Roujon, secretar perpetuu al Belle-Arte a murit. H. Roujon a fost unul din cei mai competenți critici de artă ai Franței. Unind o cultură vastă cu un talent de scriitor ales, el s'a făcut cunoscut printr-o serie de studii însemnate în domeniul artei publicate atât în volume cât și prin revistele și ziarurile mai importante din Franța și cu deosebire în „Le Temps” și „Figaro”.

A fost secretar perpetuu al Academiei de Științe frumoase și acum câțiva ani a fost ales membru al Academiei franceze.

Cununie. Dr. Ladislau Orbán și Delia Plopu s'au căsătorit. Felicitări!

Un ziar bulgar despre tratativele pentru construirea podului româno-bulgar. Ziarul bulgar guvernamental „Utro” publică în numărul de ieri un comunicat oficial în care se arată că tratativele pentru construirea podului peste Dunăre între România și Bulgaria pot fi considerate ca întrerupte deoarece conform instrucțiilor ce au delegații bulgari ei nu pot accepta condițiile de vedere al României în această chestiune. Comunicatul se termină cu asigurarea că podul peste Dunăre nu se va face așa de curând cum s'a crezut la început.

Un caz de o ghiulea. Zilele acestea o nenorocire s'a întâmplat la forturile (grupul Nr. 12) lângă Focșani. Pe când brigadierul Vasile Dobrei, făcea încercări de tragere cu tunul, a fost isbit de o ghiulea căpătând groaznice răni.

Răpit de bandiți. Se anunță din Constanta: Lucien Tack, belgian, inginer agronom, care exploatează o fermă lângă Thyr, pe linia

ferată Smirna Aidin a fost răpit alături de o bandă de tâlhari, cari ar fi turci, după informațiile consulare având de șef pe Hadji-Mustafa. Banda cere 6000 livre sau 128.000 franci pentru liberarea lui. Legațiunea belgiană a intervenit pe lângă Poartă. Guvernul a trimis jandarmi în urmărirea tâlharilor și a luat măsuri spre a asigura viața prizonierului.

Atentat contra lui Huerta. Știrile sosite în Londra din orașul Mexic anunță că acolo s'a încercat un atentat împotriva președintelui Huerta. Pe când acesta se plimba cu automobilul prin oraș, 12 studenți l'au înconjurat trăgând asupra președintelui focuri de revolver. Atât Huerta cât și șoferul său au scăpat ca prin minune neatinși. Dintre atentatori 4 au fost arestați și imediat executați.

Intrevedere între Essad-pașa și Kemal-bey. Ziarul „La Vita” din Roma publică un articol important asupra situației din Albania. Printre altele scrie: s'au întâlnit aci la Roma Essad-pașa și Kemal-bey. Pare că au fost odată în Albania doi potrivnici neîmpăcați, lucru sigur este că amândoi au fost înlăturați și nu se știe de ce. Renunțăm la deslegarea acestei enigme. O fi, poate, în mijloc o chestie de diplomație transcidentală; însă nu credem că o astfel de diplomație ajunge pentru alcătuirea unui nou stat. Și dacă acest stat nu s'ar naște? Observăm că cei cari s'a crezut odată că sunt în stare să înfăptuiască această nouă alcătuire politică, se află astăzi la Roma, pe când la Durazzo nu se știe cine a mai rămas la cârmă, cu ce mijloace se guvernează și din partea cui, iar la o distanță de câțiva kilometri, continuă să bivacueze încă răsvrătiții, amenințând însă fără a se urni din loc, așteptând cine știe ce hotărâre, cine știe cu ce țintă.

Pentru cei cari au rămas în capitală, izolată astfel de restul țării, singura grijă pare că ar fi aceasta: a ști cui îi revine cea mai mare influență, dacă Austriei sau Italiei. Și această influență în momentul de față, ar consista în tunurile vaselor de război cari nu vreau și nu pot să-și deschidă gura! Și ca rezumat al acestei situațiuni ciudate, fără precedent și fără nici o explicație logică, iată doi oameni, Essad și Kemal, cari au întrevederi cu ministrii străini, ca și cum ar fi reprezentanții unei puteri în ființă sau cel puțin ar avea vre-o putere în ei însăși. Când colo nu sunt decât doi exilați.

Aniversarea pacificării Caucazului. La Krasnaya Polonia, în gubernia din Marea Neagră, s'a sărbătorit aniversariul de 50 de ani a pacificării Caucazului. S'a făcut o mare solemnitate cu participarea trupelor care au luat parte la cucerirea ținutului.

Mojici și speculanți. Sub acest titlu ziarul „Mish-carea” din Iași scrie următoarele:

„De câteva zile cetitorii știu că se află instalat în orașul nostru un circ unguresc, care și-a făcut o imensă reclamă, reușind să atragă în câteva seri încredzătorul public ieșan. Din nenumărate părți am primit plângeri împotriva speculei fără nume cu care direcția circului înțelege să profite de ospitalitatea proverbială a Iașului.

Mai întâi numerile ce ni se exhibează, sunt mai prejos și mai puține decât cele prevăzute în ade-vărata reclamă americană făcută de ei. Pe afixe se văd lei și câmile, dar circul nu ne-a arătat decât 3 elefanți, 6 urși țigănești și o girafă... de cârpă!

Aceasta nu împiedecă însă ca prețurile să fie exorbitante. Plătești, de pildă, 3 lei și 15 bani, stalul al 2-lea, ca să îți se dea, sub galerie, o bancă rudimentară de lemn necioplit, cu țepi și cuie. Trei lei și 15 bani!

Ceea ce însă e mai revoltător, este mojicia nemai pomenită a acestor Unguri, îmbrăcați în cojoace americane, cari au invadat orașul nostru. Am văzut cu ochii mei cum doamna I. a fost bruscată de un individ din personalul aceluia circ. Un bătrân a fost imbrâncit de spate, de sus, dela stal,

numai fiindcă își permisesese să întrebe dacă acea bancă puturoasă se cheamă stalul al II-lea! Pe de altă parte, nu e seară să nu aziști la felurite incidente, cauzate de mojicia acestor unguri americani.

Iar locuitorilor străzii Păcurari le este lehamite de purtările acestor musafiri nepoftiți, cari la ore întârziate de noapte se plimbă în grupuri, brus-când și insultând pe trecătorii însoțiți de nevestele lor, urmărindu-i până în curțile locuitorilor.

Față de aceste fapte scandaloase invităm cu stăruință pe cetitorii noștri să dea, cel puțin ei, lecția cuvenită acestor snapani, speculatori și mojici, cari au invadat ospitalierul nostru oraș”.

Presa străină despre reforma agrară din România. Buletinul economic-social al institutului internațional de agricultură din Roma, în numărul său din urmă publică un foarte însemnat articol asupra reformelor agrare întocmite de guvernul român în urma răscoalei țărănești dela 1907.

Autorul acestui studiu, după ce a făcut un istoric destul de deslușit al chestiunii agrare în țara românească dela 1829 încoace, trece la reformele înfăptuite de guvernul liberal, printre cari în chip deosebit se oprește asupra legilor privitoare la tocmelele agricole.

O legislație așa de însemnată și de bine chibzuită, — așa scrie compilatorul acestui studiu — nu putea să nu aducă roadele sale îmbelsugate. Avântul luat de agricultura română în acești din urmă șase ani e astfel încât poate să alcătuiască cea mai vorbitoare dovadă despre eficacitatea acestor reforme. Rezultatul lor se poate rezuma într-o singură formulă: disparițiunea aproape desăvârșită a acelor samavolncii așa de obicinuite la țară, înaintea întocmirii noilor legi agrare.

Ele însă nu-și vor ajunge pe deplin ținta până ce nu se va da institutului obștilor sătești toată întinderea lui și nu se va aplica exproprierea latifundiilor în folosul țăranilor, ceea ce altfel a fost propovăduit de partidul național-liberal român în congresul său dela 20 co-rent și congresul său dela 20 Octomvrie 1913. Dreptul de expropriere acordat statului cu unele condițiuni bine hotărâte și pe baza unor indemnizații echitabile, va ușura o împărțire a pământurilor mai potrivită cu interesele generale ale țării.

Vizita țarului Rusiei în România. Ni se comunică din București: D. ministru Dr. C. Angelescu a luat ultimele dispozițiuni cu privire la pregătirile din Constanța, pentru primirea țarului Rusiei. M. S. regele Carol va asista, mai întâi la cursele de cai dela Anadolchioi, care s'au amânat pentru alegeri, și apoi va merge să întâmpine pe suveranul Rusiei. Toți ministrii se vor duce cu acest prilej la Constanța unde vor sta pe vaporul „Impăratul Traian”.

La Constanța lucrările pentru construcția pavilionului, în care va avea loc prânzul de gală în onoarea M. S. țarului Rusiei, cu prilejul vizitei sale la Constanța, se urmează cu mare activitate. Ele sunt conduse de d. arhitect P. Antonescu, din capitală.

La serbările date la Kișinău cu ocazia des-vălirii monumentului țarului Alexandru al II-lea, țarul Nicolae al Rusiei va fi salutat de către A. S. R. principele Ferdinand, sau de o delegație specială trimisă de M. S. regele Carol.

Ieri, Vineri, 23 Mai v. M. S. regele Carol a plecat la Constanța spre a vizita lucrările ce se fac în vederea vizitei țarului. Suveranul este însoțit de d. Dr. Angelescu, ministrul lucrărilor publice.

Ni se comunică din Iași:

În vederea vizitei pe care o va face M. S. țarul Nicolae al Rusiei la Constanța în ziua de 1 Iunie v., va sosi în România prin Ungheni în ziua de 26 Mai v., d. Sasanov primul ministru

Corecte (propise) pentru examene, dic-tando și caligrafie. 100 bucăți

Cor. 1 20. Pentru porto să se adauge separat 30 fl.

Aviz școlar — Iskolai értesítő

legat à 30 fl. bucata.

De vânzare la: „**Librăria Concordia**”, Arad, Deák-Ferencz 20.

al Rusiei. D. Sasanov, va fi oaspetele orașului nostru timp de câteva ore, după care seara la 9 va pleca cu acceleratul în București. La Ungheeni, primul ministru rus, va fi întâmpinat de d. Petre Fântânaru prefectul județului și de un delegat al ministerului de externe.

România la expoziția din Lyon. Secțiunea românească a expoziției din Lyon va întrebuința pentru prima oară cinematograful, spre a demonstra dezvoltarea României în diverse domenii. Toate datele statistice asupra creșterii populației, asupra dezvoltării agricole, financiare, asupra comerțului exterior etc. în loc să fie arătate prin broșuri și tablouri grafice, cari sunt prea puțin cercetate în expozițiuni, vor fi arătate cu ajutorul cinematografului. Cu chipul acesta vizitatorii expoziției vor afla ușor și repede ceace-i poate interesa despre România.

Aventura unui câne discutată în camera comunelor din Londra. Un englez anume Morisson domiciliat la o distanță de 60 de kilometri de Edinburg, avea un câne la care ținea foarte mult. Intr-o bună zi cânele a dispărut, și cu toate că pe sgarda ce purta la gât erau scrise adresa și numele proprietarului, acesta nu a mai putut da de urma animalului pierdut. Aproape două luni după aceea într-o noapte cânele s'a întors pe neașteptate la fostul său stăpân, având un picior rănit în urma unei operațiuni chirurgicale și la gât o tablă pe care erau scrise cuvintele „Laboratorul chirurgical al Universității”.

Cuvintele acelea arătau că animalul furat de cine știe cine dela domiciliul stăpânului său, fusese vândut Laboratorului chirurgical pentru a servi la diferite experiențe. Cum a putut scăpa cânele de acolo și cum a reușit să-și regăsească stăpânul nu s'a putut stabili.

Fapt e însă că lucrul acesta ce ar fi trecut la noi neobservat, a fost cauza unui mare scandal în Anglia într-un deputat a întrebat în Camera Comunelor, dacă procurorul regal din Edinburg a avut grija să deschidă acțiune publică contra rectorului Universității, în al cărui laborator de chirurgie fusese supus la diferite experiențe un câne furat, fără ca nimenea să fi căutat să se intereseze de proveniența aceluia animal.

Răzbunarea unui pețitor refuzat. Intr'un sătuleț de dincolo de Dunăre, locuit de Nemți pașnici, un tânăr țaran desigur nebun a împușcat o întreagă familie și pe toți oamenii cari i-au venit în cale, baricadându-se apoi în turnul bisericii din sat. Jandarmii și locuitorii satului înarmați asediază turnul bisericii dar nebunul se apără, împușcând asupra celor ce îndrăznesc să se suie la el. De ieri ține asediul, și nebunul n'a putut fi făcut inofenziv nici până azi a doua zi.

Știrile ce au sosit spun că în comuna Nagy-höflány din apropierea orașului Kismárton (comitatul Sopron) țaranul Augustin Tomsits, de 26 ani, a împușcat cu pușca sa de vânat afară pe câmp pe economul Ludovic Rauscher, pe soția și fata acestuia, pentru că l'au refuzat ca pețitor. Rauscher și soția au murit imediat, iar fata a murit și ea după două ceasuri, după ce au dus-o în sat.

Țaranii cari lucrau pe câmp, alarmați de cele 3 împușcături s'au luat după criminal, care însă fugind în sat s'a refugiat în turnul bisericii. În cursul goanei criminalul slobozise mai multe gloanțe asupra următorilor lui, iar pe țaranul Teinhoffer care-i venise în cale l'a împușcat, încât căzu mort la pământ. Jandarmia din sat fiind încunostințată a încunjurat biserica cu ajutorul câtorva țarani înarmați cu puști. Criminalul din turn slobozea însă neconștient gloanțe asupra lor, așa că în sfârșit au fost siliți să se retragă din bătaia gloanțelor. De ieri până azi numărul victimelor e 4 morți și 19 răniți. Din timp în timp nebunul bate în dungă clopotele, umplând cu groază pe bieții locuitori. Criminalul, pare a avea la sine și de ale mâncării și beuturii căci până azi la ameazi i-a știut ținea departe pe jandarmi. Afirmativ el ar avea la sine o pușcă de vânat, două revolve și vre-o 500 de cartușe.

Jandarmeria a primit ajutoare din Kismárton și după știrile mai noi se vor comanda și soldați pentru ca să-l facă inofensiv pe criminalul care ține în neliniștea cea mai mare un sat întreg.

După știrile mai noi azi la orele 2 criminalul arborând un steag alb a cerut să i se dea de mâncare și dacă va fi lăsat liber nu va mai impușca. Preotul satului Pollak apropiindu-se de biserică l'a rugat pe criminal să arunce jos armele, promițându-i că nime nu-i va face nimic. Criminalul ascultând de cuvintele preotului a aruncat din turn două puști de vânat și 3 revolve, dar coborându-se jandarmii l'au prin și l'au legat, predându-l judecătorului de instrucție, care apoi l'a interoghat.

Criminalul n'a arătat nici o părere de rău, ci a răspuns liniștit recunoscându-și fapta criminală.

Moartea lui C. C. Popovici. Din București se anunță încetarea din viață a lui Constantin Popovici, ministru plenipotențiar. Fost multă vreme consilier de legăție al României la Paris, unde a lăsat amintiri din cele mai frumoase prin tactul și afabilitatea sa, Constantin Popovici, încă tânăr, putea să mai aducă servicii diplomației române. El plecase spre Paris, ca să se caute de o boală de ochi, dar pe drum, izbit de o congestie cerebrală, a fost silit să se oprească la Craiova, unde a succumbat.

Botezul aeroplanului Mehedinți. Miercuri a avut loc în T. Severin botezul aeroplanului „Mehedinți” pe platoul reg. 1 roșiori. Încă dela orele 2 p. m. șoseaua era străbătută de numeroase trăsuri automobile, cari aduceau public. La orele 5 fix, s'a început cu o deosebită solemnitate slujba botezului aeroplanului. Corul societății „Doina” a răspuns. În tot timpul slujbei au asistat multe societăți din localitate cu drapele, au ținut cuvântări d. Grigorie Constantinescu, șeful partidului conservator-democrat, Sabin Popescu, primarul orașului, C. Caloanu, directorul prefecturii și general Văleanu. D. T. Costescu a oferit aviatorului Popovici o statueta; aviatorului locot. Beroniade un ceasornic de aur. Aviatorul Popovici a mulțumit printr-o cuvântare. La orele 6 p. m. s'au retras cu toții în fața pavilionului administrației. Reg. 1 roșiori a oferit un banchet în onoarea aviatorilor. Încetând vântul, pe seară, aviatorul Popovici a executat multe zboruri.

x În atențiunea bolnavilor! Balsamul Mittelmann pentru stomac încetează în scurtă vreme lipsa de apetit, incuierea scannului, durerile de cap, cărceii de stomac, arderea de stomac, apoi tot felul de boale de intestine, luând de 3-ori la zi, înainte de mâncare, câte-o lingură cafea. Prețul 2 coroane. Pregătește și expediază: Eugen Mittelmann, farmacie la „Leul de aur” în Ungvár, str. Nagyhid-u. (M 1621)

AVIZ CĂTRE PUBLICUL ROMÂN. Cunoscând multele lipsuri ale poporului nostru dela sate, am deschis în Budapesta un *Brou de informații* ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român în ori care afacere ce se ține de Budapesta.

Dați informații referitor la rugărilor înalțate ministerului ori Curiei. Urgitez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. Mișlocesc împrumuturi ieftine pe amortizare și vânzări de moșii și păduri.

Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de îmblățit mânate cu locomil, cu motor, cu cal ori cu mână, mașini de sămănat grâu, de cosit grâu, ori iarbă, pentru adunarea fânului ori despolarea cucuruzului, pluguri etc să îmi scrie mie căci gratuit îl recomand fabricii de unde își poate cumpăra toate aceste pe rate și cu prețuri mai ieftine ca la agenturi jidovești. Scopul meu este ca țaranul român să-și cumpere marfă bună din mâna primă și cu garanță mare. Să vă feriți de firme cari nu sunt fabrici. Să vă feriți de agenți jidovi căci vă înșeală.

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită mână cu mâna care face 100 kg. lăind la zi. Prețul e 320 cor. pe rate.

La dorință trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate recvizitele economice.

Cu stimă:

Ne 2036—15

L. OLARIU.

Budapest, II., Margit-körut 11.

x Nadler és Dr. Schönfeld fabrică de oroloage pentru turnuri, Budapesta VIII. Prater 9. O recomandăm în atenția On. public cetitor. Această firmă, după cum suntem informați livrează cele mai perfecte oroloage pentru turnuri, cu preț redus bisericilor și comunelor. Trimite om de specialitate pentru luarea mă-

surilor necesare pe cheltuiala proprie. la garanție pentru oroloagele liferate. Lămuriri, catalog trimite gratuit celor ce se referă la acest anunt din ziarul nostru. (N 2126)

x Atragem atențiunea on. cetitorilor noștri asupra anunțului Dr. Lazar Popovici, Vice-Indeosebi se recomandă stabilimentul aceluia bolnavi, cari ar voi să facă cură la Viena, unde în cas de lipsă, pot consulta și somitățile facultății de medicină de acolo.

x Ingrămădirea sângelui în cap în multe cazuri a încetat prin aceea, că bolnavul a luat câte un păhar de apă amară Franz Iosef. Medicină dela spitalul nr. 14. au stabilit, că afară de efectul negativ, apa Franz Iosef regulează excelent funcționarea intestinelor. De vânzare în toate farmaciile drogheriile și băcăniile.

Cronica socială.

Societatea meseriașilor din Blaj va da o petrecere de vară la 8 Iunie 1914 în „Grădina din Veza”.

Tenorul Ionel Rădulescu va da un concert Sâmbătă, 13 Iunie n. în sala hotelului „Centru” cu concursul d.nei Lucia Cosma cântăreață de curte (soprană lirică) și al Reuniunii de cântăreți din Orăștie. (De ce se tipărește și ungușă invitarea? Red.)

Corul bisericesc gr. or. român din Slatina va da la 26 Mai (8 Iunie) 1914 în școala gr. or. română din localitate reprezentatie teatrală împreună cu concert și urmată de dans.

Începutul seara la ora 8. După concert danș în pauză se va juca „Călușorul” și „Bătuta”.

Elevii școlii conf. române din Marosvásárhely (Petriș) sub conducerea învățătorului I. I. Barzu, aranjează Luni a doua zi de Rusie în 26 Maiu (8 Iunie) 1914 concert în școala școlii conf. rom. din loc la care vă invită comitetul parohial.

Începutul la 6 oare după amiază. Prețul intrare: de persoană 1 cor. 50 fileri, de familie 3 cor. Oferte și suprasolviri se primesc cu mădămită, la adresa epitropiei bisericii și se vor cvita pe cale ziaristică. Din venit o parte va folosi la producerea mobilierului pentru școala confesională din loc. După concert danș mează dans.

Societatea muzicală românească „Doina” din Turnu-Severin, sub conducerea dlui profesor I. St. Paulian, aranjează Sâmbătă în 6 Iunie 1914 n. sub egida „Societății rom. de cântăreți și muzică din Caransebeș” în sala hotelului „Pomul Verde” un mare concert cu un program bogat.

Societatea muzicală rom. „Doina” din Turnu-Severin sub conducerea dlui prof. I. St. Paulian aranjează Duminică în 7 Iunie n. 1914 Hateg un mare concert.

BURSA DE CEREALE

Bursa de cereale din Budapesta.
(După 50 kgr.)

	— 6 Iunie
Grâu pe Octomvrie	12.32
Grâu pe Aprilie 1915	13.12
Secară pe Octomvrie	9.53
Ovăs pe Octomvrie	7.88
Porumb pe Malu	7.62
Porumb pe Iulie	7.77
Porumb pe Maiu 1915	7.31

POSTA ADMINISTRATIEI.

Moisil Octav Pécs. În abon. aveți a trimite 2 cor. Prețul cărții cerute e 1 cor. porto 20 fil. Elie Petrușiu, Merceurea. Am primit 7 cor. în bonament până la 31 Iulie a. c.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

- 1 teglă cremă americană veritabilă — — — cor. 1-50
- 1 cutie pudră americană veritabilă — — — „ 1-50
- 1 cutie săpun american veritabil — — — „ 1-
- 1 sticlă spirt petrolin Jenkey pentru păr — — — „ 2-50
- 1 sticlă apă Pyrethol Jenkey pentru gură — — — „ 1-50
- 1 sticlă picuri americani veritabili pentru dinți — — — „ 1-
- 1 sticlă ulei de știucă fără gust — — — „ 2-
- 1 sticlă spirt pentru reumă — — — „ 2-

Comenzile din provincie se execută prompt.

HARSÁNYI KÁROLY

farmacie la „Ingerul păzitor“ („Órangyal“)

Budapest, VII., Zugló-utca 16. szám.

(E 1896)

RĂMĂȘIȚE

DE STOFE

Le 1942

cari s'au aglomerat în magazinul meu, le vând sub preț, cu o reducere colosală. Aceste rămășițe de stofe sunt suficiente pentru haine întregi p. bărbați, pantaloni, paletone, costume pentru femei, jupoane etc.

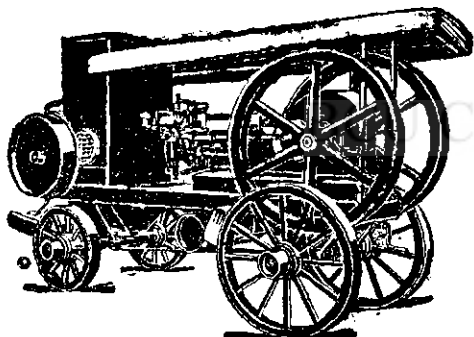
Cereți mostre de rămășițe din stofe pentru BĂRBAȚI și FEMEI.

și le veți primi gratis și franco dela:

KARL KASPER

fabrică de stofe INSBROK, 402.

Fabrică le motoare cu gaz în Drezda soc. pe acții mai înainte Moritz Hille.

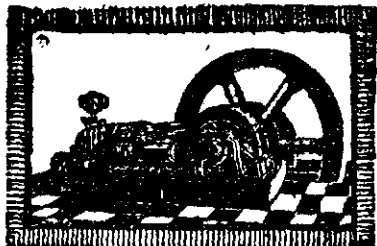
Cea mai veche și mai mare fabrică de motoare cu gaz în germania-centrală.

Agentură principală: **KALMÁR ERNŐ**, mașinist diplomat BUDAPEST, VI, Podmaniczky-u. 4. Telefon 22-76.

Motoare în orice mărime. — Motoare cu benzină, gaz, petrolu, oleiu brut, gaz terestru, Diessel și absorbitoare. Prospecte și trimiterea inginerului la fața locului gratis. (Ke 1592)

Cele mai bune motoare!

Cea mai mare garanția!

Condițiuni favorabile de plătere!

RENUMITELE

MOTOARE DIESEL veritabile „Körting“

executate pentru a fi vertical și orizontal.

Motoare absorbitoare de gaz și benzină.

Garnituri de imblătit cu locomobile cu benzină și oleiu brut. — Automobile cu benzină.

Noutate surprinzătoare!

MOTOARE CU ULEIU BRUT

cu conduct crucei.

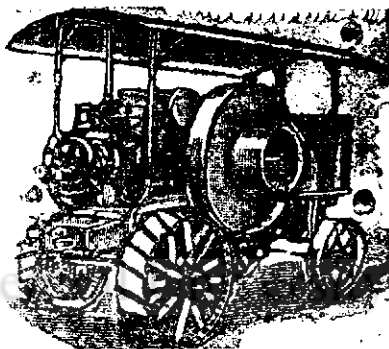
Gellért Ignác és Tsa

BUDAPEST, V., Koháry-utca 4.

Cereți prospect gratis. (Ke 2123)

Go 2079

Cele mai excelente și mai probate

Garnituri de imblătit — automobile.
Sărbitoare de pentră — automobile.
Fireze și mașini de crepat, automobile.
Motoare cu benzină, absorbitoare de gaz și cu oleiu brut.

Instalațiuni pentru mori.

Pluguri cu motor, cari se pot întrebuința și pentru imblătit și pentru transportarea de grăntăți.

Kellner és Schanzer

BUDAPEST, Kálmán-utca nr. 3.

PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI „PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPESTA, la

„TRISKA”

se pot cumpăra cu prețuri favorabile. În localitate introducerea pe timp de un an o face gratis. În provincie: expediază pianuri cu porto și pachetare gratis.

TRISKA J.

CLUJ (KOLOZSVÁR), str. Bartha-Miklós nrul 14.

Balsamul farmaci-stului **A. THIERRY**

e veritabil numai dacă are marca de scutire călugărie. Are efect excelent la boalele organelor de respirație, tuse, îmbălsămare, răgușală, catar de gât, boale de plămâni, lipsă de apetit, mistuire neregulată, boale holerice, influență, cărcei în stomac, etc. etc.

12 sticle mici, sau 6 sticle mari, sau 1 sticlă mare pentru călătorie 6 cor. 60 fil.

Alfia Centifolia

a farmacistului

A. THIERRY

are efect excelent contra oricărui răni învechite din cancer, inflamații, aprinderi, carbunculus, pentru îndepărtarea obiectelor străine, face de prisos operațiunile dureroase, împiedică inveninarea sângelui. 2 tegle 3 cor. 60 fil. trimițându-se banii înainte sau cu ramburs. — De vânzare în Budapesta la farmacia TÖRÖK 1. precum și în cele mai de seamă farmacii din țară.

În cantități mari în drogheriile: Thal-mayer és Seitz, urmașii lui Koch-melster, Radanovits Testv. Unde nu se găsește să se ceară direct dela proprietarul: Ke 2030

A. THIERRY, farmacie la „Ingerul păzitor“ Pregrada (lângă Rohitsch).

La comenzi mai mari se acordă rabat considerabil!

Destacere de prăvălie permisă prin lege.

Din cauza închiderii prăvăliei se pun în vânzare cu prețuri foarte convenabile bijuterii de aur, argint, nestemate. Aranjamentul se vinde ieftin.

Fa 2153

Farkas Streicher J. Arad, piața Tököly nr. 1.

OLIVIU PASCU

Inginer diplomat

Orăștie--Szászváros

Strada Berilului numărul 8.

Îndreptinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cât și desemnări de mape și schițe. Pregătește planuri și preliminare privitoare la-orice-fel de clădiri și alte lucrări, edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apeducte, jilipe, etc. — Interesații sunt rugați a se adresa cu încredere firmei care cu plăcere le va sta la dispoziție! (Pa 1051—52)

Inflințată la 1858.

Inflințată la 1858.

Mare depozit de mobile

Aranjament pentru salon, sufrageri și camere de dormit, în orice stil modern, dela cele mai simple până la cele mai complicate. **Mare asortiment în mobile solide.** Comandele din provincie se execută prompt. — La cerere trimit catalog ilustrat. — Serviciu prompt. — Prețuri foarte moderate.

Rosmanith Albert és Fia

A R A D, Andrassy-tér 9. (Vis-à-vis de Deutsch Testvérek).
(Ro 2177)

IN ATENȚIUNEA CĂLTUNARILOR!

Cele mai frumoase și mai bune fețe pentru ghețe și pentru cisme și achizite pentru ghețe mai bine și mai ieftin se pot procura dela:

Dacă dorești să ai ghețe bune și comode dar și elegante, pe lângă prețuri foarte moderate, atunci să te adresezi cu încredere firmei:

WEIDNER JAKAB, fabrică de fețe pentru ghețe — călțunar pentru domni și p. femei
Lugoj, str. Széchenyi. :: Telefon: 87. :: Prețurent gratis.

Pictură pe sticlă și atelier mozaic

pentru biserici și alte feluri de clădiri. Adjustare cu sticlă decorativă în stil ANTIC și MODERN în cadru de ARAMĂ și PLUMB, cu prețuri convenabile execută

RUHR és SPITZ

Budapest, VIII., Liliom-u. 28 sz.

Proiecte și prospecte gratis.
(Ru 1929—60).

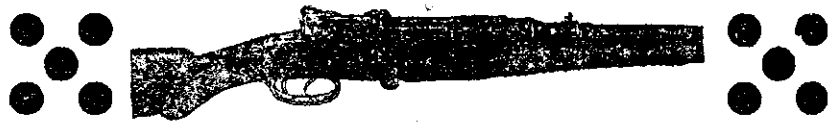
Léber Gyula

prima fabrică ardeleană de matrațe, de sârmă, de stofă, de sârmă pentru garduri și matrațe cu coardă.

Cluj (Kolozsvár)

Egyetem-utca 7 și Petőfi-utca nr. 13.
(Le 1788)

Oferă țesături de sârmă, garduri și porți de gală pentru grădini, păduri, vii, morminte etc., sârmă pentru garduri la curtea de galițe, matrațe de sârmă cu prețuri convenabile, deja dela 30 fil. în sus. Prețurent ilustrat cu provocare la ziarul acesta se trimite gratis și franco.

Puștile de vânat Mannlicher Schönauer sunt incontestabil cele mai bune puști cu repetiție.

K. 225. s'a atins cele mai mari pretențiuni cu Munițiune 1912. Încărcătură mai puternică. — Praf de pușcă numărul III.

Se poate comanda dela reprezentanța generală pentru Austro-Ungaria:

JOH. SPRINGERS ERBEN

k. u. k. Kammerlieferanten, WIEN, I., Graben 10.
E 2078

MENZEL K. C.

fabrică de plăci pentru acoperit, — ciment de lemn, — asfalt și plăci de izolare **POZSONY**.

Birou în Budapesta: VII., Erzsébet-körút nr. 13.
Reprezintant: **SÁNDOR ARNOLD**.

Inf. 1696 POZSONY.

Decorat cu 25 dipl. SZOMBATHELY.

Telefon „József” 41-01.

Placă ancorată brev. e cel mai bun material de izolare al secolului. — Execuție de pardosire cu asfalt, acoperire și izolare.

„Ruganit”, placă de piele pentru acoperit fără mires.

Execută totfelul de lucrări de asfaltare, acoperire, izolare etc. cu specialitate. (E 2029)

STEFAN REGEL

măestru faur

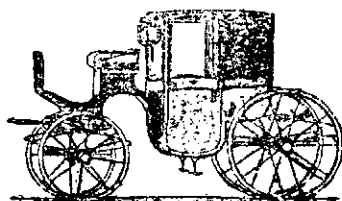
Lugoj, Str. Buziașului Nr. 30. (Casa proprie)

Ofer on. public bogatul meu magazin de totfelul de birje, drocare și totfelul de trăsuri țărănești.

CATALOG
ilustrat se trimite
gratis și franco.

(Re 1985)

Prețuri ieftine.

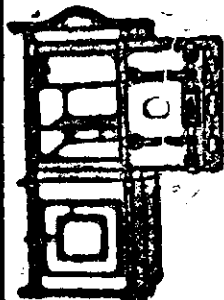

Lucrările de faur, reparările trăsurilor și alte lucrări în această branșă se execută în mod artistic.

Casă pentru bani și documente

sigure contra focului și hoților

Mo 1112

numai fabricate proprii de toate solurile și în orice mărime, gata în tot felul de executări în depozit, netede și linoite, fără legături lungi prin urmare nici un sprijin pentru părgălia hoților.

Casse cu casete separate contra focului și Parquill în periferie casete pentru matricule mici și mari. Prețuri moderate.

Pentru biserici, comune și societăți etc. după învoire și în rate.

GUSTAV MOESS, SIBIU,

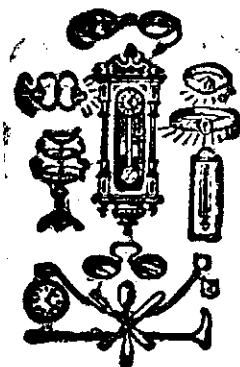
Quergasse Nr. 3. Hechtgasse Nr. 4.

Casse panțerate numai la comandă.

GEL MAI MARE MAGAZIN DE OROLOAGE ȘI BIJUTERII

LOSONCZY LAJOS clasornicar și bijutier.

ARAD, PIAȚA LIBERTĂȚII Nr-ul 1.

Țin în magazin oroloage pentru buzunar veritabile elvețiene, oroloage de părete cu sunet de clopot, oroloage moderne. Bijuterii de aur și argint. Cea mai ieftină sursă de cumpărat.

Serviciu prompt.
Mare atelier de reparat.

Cu deosebită stimă
Losonczy Lajos
orologier și bijutier.

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

Arad, Weitzer János, palatul Minorităților.

Telefon 35.

Telefon 35

Instalațiuni electrice cu prețuri foarte convenabile
Oferim on. public candelabre elegante cu prețuri moderate. Ținem la dispoziție prețurentul original al celor mai de seamă fabrici de candelabre. Executăm totfelul de transformări de candelabre, cea-ce aducem la cunoștință mai ales acelor ce-și schimbă locuința. Telefoane de casă, instalațiuni de sonerii electrice pentru camere, aranjamente și reparări; lampe electrice pentru busunar, cîncuri și prisme de sticlă; totfelul de articli și instrumente de luminație.

Cu deosebită stimă

INTREPRINDERE TEHNICĂ ȘI DE LUMINAȚIE

HOFFMANN és Társai, în ARAD.

Institut de asigurare ardelen

„**TRANSSYLVANIA**” SIBIU, str. Cisnădiei 1-5

Edificiile proprii.

Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Le 298-53)

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezămintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plăti simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

Asigurări de accidente corporale,

contra infrației (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apeducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1913.	K.	5.635,328-12
Capitale asigurate pe viață achitate	"	5.755,858-27
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1913	(foc	144.436,366-
	(viață	12.067,702-
Fonduri de întemelare și de rezervă	"	2.696,458-

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunii, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în acuziții, eari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului eu condiții favorabile.

Gândiți-vă și la moarte!

Vechia Asociațiune funebrală rom. din Timișoara-Elisabetin

fondată în anul 1852, care întrunește azi peste **13 mii membri**, cu un fond aproape de **un milion Coroane**, primește în sânul ei ca membri, cu taxele de înscriere:

	la grupa I-a	la grupa II-a
dela 15—30 ani	3 cor.	2 cor.
dela 31—40 ani	5 cor.	3 cor.
dela 41—50 ani	7 cor.	5 cor.
dela 51—55 ani	11 cor.	7 cor.

pe lângă următoarele condițiuni:

Fiecare persoană, bărbat sau femeie, care se însușește ca membru, fără să aibe lipsă de vre-o cercetare medicală, și fără a solvi îndată taxa de înscriere, poate fi primită în sânul Asociațiunii noastre funebrele și va avea să sovească în decurs de 60 luni, cei dela grupa I-a lunar **2 cor.**, iar cei dela grupa II-a **1 cor.**, iar după moartea membrului, următorii lui primesc imediat cei dela grupa I-a un premiu de **200 cor.**, iar cei dela grupa II-a **100 cor.** chiar și în cazul când respectivul răposat n'ar fi achitat cele 60 luni, în asemenea caz se numără moșii.

Următorii răposatului au să producă numai libelul cu extrasul de moarte dela matriculant și o adeverință dela antistia comunală, sau dela preot, că — **cine este îndreptățit a ridica premiul de înmormântare** și pe temeiul acestor documente li-se estradă preșul imediat.

Se observează, că achitându-se cele 60 luni, solvirile încetă.

Onor. Domni preoți, învățători și inteligenți cărora le zace la inimă soarta poporului nostru, au cea mai binevenită ocaziune de a îndemna din tot sufletul pe poporeni, să nu întrelase, ci mai vărtos să se înscrie cu toții ca membri la această Asociațiune de binefacere și cea mai bogată Asociațiune funebrală, cari în veci nu poate falimenta; să stăruiască a se înființa filiale adevărate locuri de solvire cu încassator și bărbați de încredere precum spre exemplu se află în **Timișoara, Vârșeț, Oravița, Sasca m., Bogșa, Ghiroda, Utvin, Lugoj, Pecioa rom.** și alte 70 comune.

Onor. preoțime conștie de sfânta ei chemare, nicicând n'a negles nici va neglige și mai vărtos atunci când e vorba și de punctuala solvire a stolei, de a nizui, ca poporul nostru să se familiarizeze cu o asemenea instituțiune binefăcătoare.

În sânul Asociațiunii noastre, ca membri se află proto-popi, preoți, învățători, advocați, dirigători, domni de pământ și mulțime de muncitori săraci.

Gândiți-vă der și la moarte! și grăbiți la îmbrățisarea acestei Asociațiuni. O simplă cartă de corespondință, și filiala curând e înființată, iară încassatorul va putea avea un frumos izvor de venite pentru neînsemnata lui muncă.

În **Timișoara-Fabric** se pot înscrie numai la **Vasilie Benu**, în **Elisabetin** la **Pavel Nedici**, în **Ferencváros** numai la **Molse Gruin**, în **Vii** la **Thier Johann**, în comune cu filiale la încassantul nostru.

Se poate face înscrieri și de-adreptul în cancelaria Asociațiunii. **Erzsébetváros**, casa **Hladek**, lângă noua biserică catolică.

Voți numai și veți putea!

Timișoara-Elisabetin, în 1914.

I. Selagian
cassar.

V. Zamfirovicu
președinte.

E. Andreescu
secretar.

COMITETUL.

Dr. George Adam, Dr. Aurel Cosma, Dr. Cornel Craiunescu, Dr. Valeria Mezla, Savu Carule, Liviu Magdu, dir. Timișani: Romul Carabaș, Herdt Ferencz, André Ferencz, Dimitrie Covăsală, Pala Popovicu, George Potcuș, Stefan Murarescu, George Georgevicu, Petru Toader, Vasilie Eva, Vasilie Cochela, Ioan Babescu, Eftim Nicolin, Petru Tălan, George Crăstianescu și Molse Doboșan. (Ve 2145)

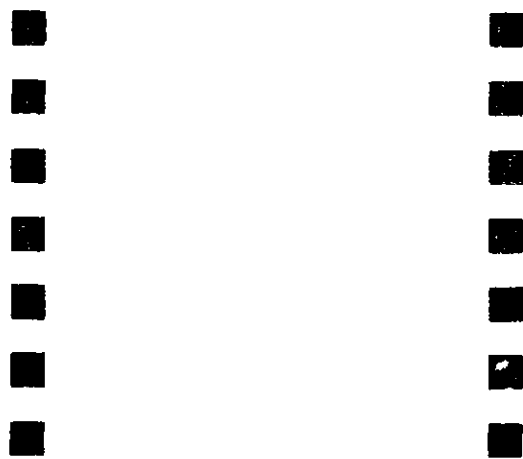
Magyar szalma anyag gyár societate pe acții în Arad

cumpără paie bune curate de grâu, cu preț potrivit. Tot acolo se capătă gunoiu și șelac de cărbuni.

KISS ANDRÁS

croitor pentru bărbați.
Arad, József főherceg-ut nr. 2. Telefon interuban și în comitat nrul 734.

Depozit permanent cu asortiment mare de cele mai fine stofe engleze și din patrie. Lucră paltoane pentru bărbați în executarea cea mai modernă pentru prețurile cele mai convenabile. Serviciu prompt și prevenitor.

Lengyel Géza

tinichigiu pentru lucrări artistice și pentru edificii
ARAD, Piața Boros Béni nr. 2. :: Telefon: 1016.

Primesc tot felul de lucrări simple sau artistice pentru edificii după cele mai grele desemnuri sau modeluri. Servesc bucuros cu preliminare de spese. Țin permanent în depozit toate articolele necesare în economia de casă.
:: Reparaturile le execut ieftin și la moment. ::

Am în deposit un asortiment bogat de dulapuri de ghiață.

Telefon pentru oraș și comitat 649.

Saci p. bucate. Invelitoare impermeabile. Saci de cânepă. Funării economice, fabricație proprie.

Funii pentru năi și plute
Funii pentru uscatul albiturilor,
și cânepă albă
Totfelul de ață
Ață colorată pentru împletitul măturților

Ațe pentru grădina
Ațe pentru rolete
Gurine de cânepă și jută
Gurine pentru scripete
Vedre de pânză de ventrele

Rețele pentru pescari
Rețele pentru piață
Instrumente pentru gimnastică
Rețele pentru tenis

Vânzare
in MARE
și in MIC.

Legătoare americane „Manila“ p. snopi.
Fire p. legatul vitei ou 3 și 4 ramuri.

Vânzare
in MARE
și in MIC.

Păr de cal împletit
Gradle pentru matrațe
Pânze brute

Gradle pentru rolete
Țesături pentru velințe
Pânze de jută

Saci de paie și diferite pânze
pentru saci de paie.

De vânzare la: magazinul de mărfuri industriale de ARDEAL și BACICA al firmei

Reich B. Károly Fia és Társa
Arad, Andrássy-tér nr. 6. (Casa Verbos).

Cel mai vechiu magazin și atelier de reparaturi în
ARAD, de biciclete, mașini de cusut și gramafone.

Ma 1980

Declar în modul cel mai hotărât, că Bicicletele „Original Victoria” și „Puch” precum și mașinile de cusut Pfaff sunt de vânzare exclusiv numai la mine.

HAMMER VILMOS

ARAD, Szabadság-tér nr. 5/6.
Timișoara—Iosefin (Temesvár-
Iőzsefváros) Hunyadi ut nr. 14.

Vânzare exclusivă de mașini și plăci Pahté,
gramafone „COLUMBIA” și originale și
cele mai noi plăci românești.

Mare atelier special de reparaturi.

Mașini de cusut „SINGER” cu prețuri foarte ieftine.

PREMIAT CU MARELE PREMIU GRAND PRIX.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele să folosească
crema americană, pudra americană și săpunul american,
care depărtează de pe față și de pe
mâni orice fel de pete, și întrece toate
mijloacele de acest fel întrebuințate
până acum. Se capătă la: :: :: ::

Apoteca Sfântul Gheorghe în Oravița.

Prețul unui borcan de cremă americană
1 cor. Prețul pudrei americane 150 cor.
Prețul săpunului american 1 cor. În contra
durerii de dinți mai bune sunt picăturile
americane! Prețul 1 cor. :: :: (Ge 1754)

BEREGSZÁSZY L.

BLĂNĂRIE.

ARAD, strada Deák Ferencz nr. 32.

Specialități din cele mai fine blane. Se
primesc blane spre păstrare peste vară
pentru prețuri convenabile, cu asigurarea
întregii valori. Comande și străformări
p. sezonul viitor după moda ce mai nouă.

::: FIRMĂ IMPROTOCOLATĂ. :::

Allfie „Mágnás” p. față:

singurul mijloc cosmetic nevătămă-
tor, contra sgrăbunțelor, despoierii
pieii, petelor din față, crepării
pieii, roșatelor și contra tuturor
boalelor de pe. După întrebuințarea
unei singure tegle dispar sbărciturile
feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fileri
Pudră „Mágnás” (în 3 colori) 1 cutie 1
cor. 50 fil. Săpun „Mágnás” 1 cor. 20 fil.

Cosmetic „Mágnás” pentru mâni: foarte folositor pentru cati-
felarea mânilor roșii, degerate,
crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina
și vaselin, deoarece efectul cosmeticului „Mágnás” e singur și acest
cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. Prețul 90 fil.

„Antipertussin”: mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației
grele, catarului tusei măgărești la copil — Prețul
1 cor. 80 fileri.

Spirit „Prima”: mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de
cap și de dinț. După 1—2 întrebuințări are efect si-
gur. — Prețul 1 sticle mari 1 cor. 50 fileri.

Spirit „Cappilloform”: singurul mijloc excelent contra căderii pă-
rului. — Prețul 1 cor. 50 fileri.

„Deutoform” apă pentru gură: cel mai bun mijloc contra mirosu-
decării stricării dinților. Prețul 1 cor. 50 fileri.

Balsam de Ardeal pentru stomac: mijloc excelent con-
tra dureri-
lor de stomac, lipsei de apetit,
incinerii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul
1 cor. 50 fileri.

Vopsitor pentru păr: în culoarea neagră, întunecată și brunată deschisă,
mijloc excelent și durabil, nu murdărește a biturie
de pat — Prețul 5 cor.

Regenerator pentru păr: redă părului cărunț culoarea originală. —
Prețul 1 cor. 20 fileri.

Contra ciumei de porci: precum și în contra tuturor boalelor porci-
lor, cel mai excelent medicament, recomandat
de către medici, este pravul de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cuti
mari 1 cor., o cutie mică 50 fileri O singură întrebuințare fa prafului
de Ardeal pentru galițe încetează perirea galițelor. — Prețul 1 cor.

Hipnonervin: singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a
insomniei, — Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus
amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

Kelemen Sándor, Zilah.

Vă păziți de imitații!!

(Ke 893)

„ECONOMUL”

inst. de cred. și econ. societ. pe acții în Cluj.

AVIZ.

„Economul” din
Cluj primește de-
puneri spre fruc-
tificare cu ::

5, 5 $\frac{1}{2}$ și 6%

după mărimea su-
mei și termenul de
abzicere. Pentru
depunerile institu-
țiunilor filantro-
pice și culturale o-
feră etalon excep-
țional de ridicat.

Darea de interese o plătește insti-
tutul.
DIRECȚIUNEA.

VAS SÁNDOR

∴ **ÉS TÁRSA** ∴

DROGHERIA CENTRALĂ

cea mai bună și mai ieftină sursă de cumpărat.

∴ **Telefon 1026.** ∴

ARAD, vis-à-vis de sfânta Treime.

Cine dorește să cumpere ghete bune și trainice?

să se adreseze la

Societatea păpușcarilor din Arad.

(Aradi Cipőtermelő Szövetkezet).

Arad, piața Szabadság Nr. 14.

unde găsește în asortiment bogat de ghete pentru bărbați și copii. GHETE-SANDALE lucrate în atelierele proprii pentru ambele sexe. Depozit mare de ghete în culorile cele mai variate. ∴

Telefon interurban și comitat 474.

CAFENEUA HUNGARIA

ARAD, PALATUL-NEUMAN

Cel mai plăcut și mai cercetat local de distracție. Locul de întâlnire a societății înalte din Arad și comitat. Beuturi de clasa primă :: Mâncări calde. Serviciu prevenitor :: cu stimă

FISCHER ARTHUR și FIUL

PROPRIETARI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Csatlós András

măsar, Arad, str. Urban Iván 17. :: Telefon: 797.

Preia totfelul de lucrări în bransă, precum aranjamente de portaluri pentru farmacii, birouri, prăvălii și bănci în executarea cea mai modernă, străformarea postalurilor și aranjamentelor de prăvălii pentru

prețurile cele mai convenabile. :: Depozit permanent de mobile, dormitoare, prânzitoare. Prețuri ieftine, serviciu prompt. Garanță. Cu preliminar de spese servesc gratuit. La chemările în scris vin imediat. ::

Rog sprijinul binevoitor
cu deosebită stimă

Csatlós András, măsar.

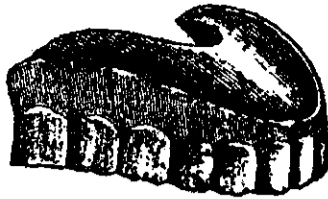
Didat de avocat

Aplicare din 1 sau 15 Iunie
 Cancelaria advocațională cu se-
 ducătoaresc. — A se adresa
 administrație. (A 2150)

FELICIAN PAPP

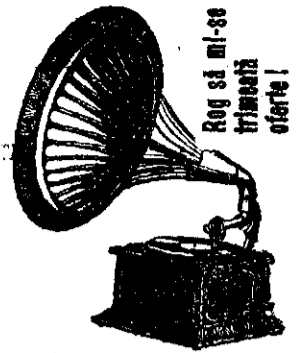
DENTIST DIPLOMAT

Șimleul-Silvaniei
 (Szilágyssomlyó),
 Arany János-utca 1.

Execută coroane de aur și platină, șiruri com-
 plete de dinți în cauciuc și celuloză, apoi dinți
 artificiali fără de pod și cari nu se scot din gură,
 foarte potriviți pentru a putea mânca pe ei și
 cari înlocuiesc deplin dinții naturali. Vindocă
 dinți și rădăcini boimave, execută plombare de
 rădăcini cu aur, platină, argint, porțelan și cu
 cel mai nou dinți. Stâlbe cari pot fi schimbate,
 și cari se potrivesc și la poduri cari nu se scot
 din gură. Po 1802—15

Geasornice,
 Bijuterii,
 Gramofoane, Plăci.

Chiar și pentru
 plătiri în rate.

Geasornice „Strapa”, dela 5 cor. In sus, inele-litere 80
 fileri. Lunar noue recepții de plăci. Mare magazin de
 articli pentru sport și lampe electrice pentru buzunari
 Pentru ciarornicele și gramofoanele noi se dă garanție
 de 10 ani, iar pentru reparație o garanție de 5 ani.
 Atelier de reparare pentru ceasornice, bijuterii, gramo-
 foane. Schimb de aur și argint zdrobit. Tóth
 József, Cronometru și orologier artistic, Seghedin
 (Szeged) Dugonics-tér Nr. 11. Numeroase scrisori de
 recunoștință. Prețuri ilustrat gratis. Permanent nou-
 tăți de plăci românești.

Abscrisul caut un

DIDAT DE ADVOCAT

Practică, pe lângă condițiuni favorabile.
 Pleca din 1 August ori cel mai târziu
 Septembrie 1914.

STEFAN CHIRILOVICIU

Cluj-Murășană (Marosillye).

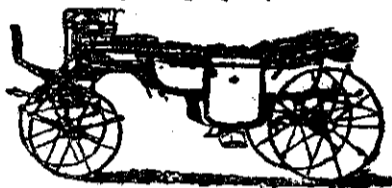
Garnitură de mobile

Completă pentru hotel și restau-
 rant, care constă din: aranjament pen-
 tru 10 odăi, mobilă tare și fină din lemn
 de stejar, 20 mese pentru restaurant, 60
 scaune Toneth, și altele mobile de
 valoare. — Se pot cumpăra cu prețuri foarte
 mici. — Doritorii să se adreseze la
 administrația „Românului”.

Prima fabrică de trăsuri, cu instalațiuni
 de mașini este a lui

Kovács István

Temesvár-Józsefváros, str. Fröbel nr. 58.
 (Casa proprie).

Fabricant de trăsuri și autocaroserie,
 furnizorul postelor reg. mag. și mecanismelor mi-
 litare. — Mare deposit permanent de totfelul de
 trăsuri și calzele noi și folosite. — Atelier de
 reparatură. — Atelier de fierărie, rotarie și de
 lustrat. (Ke 1864)

Mamele bune se îngrijesc să dea
 copiilor de cină prăjituri nutritoare
 și gustoase. Cu puțină osteneală și cu
 puțină cheltuială se pot pregăti pră-
 jituri dulci excelente cu prafurile
 puddingului lui Dr. OETKER, cari se
 pot căpăta în extracte de vanilie,
 smeură, mandulă lămâie și ciocolată
 iar copii le consumă cu multă plă-
 cere. Dintr'un pachet de 15 fileri de
 praf pudding adăgând un jumătate
 litru lapte, 2 ouă și 5 dkgr. zahăr se
 poate pregăti o cină excelentă pentru
 5—6 copii. Deoarece puddingele se
 pregătesc cu licitar de poame, fără
 smântână, acestea promovează gustul
 și valoarea nutritivă. Ke 1808

Pentru sezonul de Paști și Rusalii!

Recomand depozitul meu bogat asortat în PĂLĂRII
 de pălăie, de paie, panama, florentine ș. a. CEIPIURI
 de mătasă, șofa, șeviot și luster, ALBITURI, gulera,
 manșete și batiste, cravata, bratele și jortale, UM-
 BRELE și ploiere, PORTMONEIE și tabachera, GHETE
 în chevrax, chevrett și box, MĂNUȘI de piele, glaco,
 sued și ață, colorii solide, în lazon modern și ex-
 celuiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsalino, Ita,
 Hükel, Cooperativa, Pichler, Bossi și Böhm, —
 Less & Löwenstein — Lichtmann și Mannheim etc.
 desfacere în engros și detalii dela calitate cea mai
 lătină până la cea mai fină pe lângă prețuri mo-
 derate și strict fixate. Rog sprijinul onoratuului
 public român în deprinderea mea, semnez
 Cu deosebită stimă: (Ba 1914—15)

Joan Balint „János”

prăvălie de modă pentru domni și dăile
 Timișoara-Fabric. — (Plata orașului).

În interesul fiecăruia

că înainte de a-și cumpăra țesătură de sârmă,
 țesătură pentru garduri site și matrațe de sâr-
 mă de oțel, să ceară prospect dela singurul pre-
 parator de lucrări de sârmă

Fischer Testvérek

fabrică de țesătură de sârmă și țesătură pentru
 garduri

Arad, József-főherceg nr. 8.

(vis-a-vis de biserică evang.), Vă veți convinge
 că aici veți putea cumpăra cele mai bune și
 mai ieftine țesături de sârmă. Fabrica: str.

Kossuth nr. 44.

(FI 1866—25)

LABILIMENTUL DE HIDROTERAPIE

și cură fizică-dietetică al doctorului

LAZAR POPOVICI

Str. Eduard Klein nr. 33.

In imediata apropiere de parcul împă-
 rătesc Schönbrunn. Po 2101

Prospecte și deslușiri gratis.

ark-sanatorium

BUDAPEST, VI, Aréna-út 84/b.
 Városliget.

urologic, pentru suferinzi de boale de

nichi — bășică

și postata. Le 2068

Ităturile,

scortocena pielei, ur-
 ciorii de pe mâni și din
 față încetează în decurs
 de 1 și dacă folosiți
 „CANNABIN”
 1 sticlă 1 cor., francă
 1 coroaună 40 fl., 3 sticle
 franco 3 cor. De vânzare

la farmacia TÜRÖK, Budapesta, Király-u. 12 și la prăvăli-
 a dr. E. FLESCN, farmacia la „CORDANĂ” în Győr.

ANUNȚURI

se primesc cu prețuri
 moderate la administra-
 ția marșului acesta.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorii de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

Fiul lui Antoniu Novotny, Fabric.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou
 a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe ga-
 ranție de mai mulți ani, prevăzute cu ajustări de fier bătut, construite
 spre a le întoarce în uzură în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt
 bătute de o lăture fiind astfel scrise de crepare. — Sunt recomandate cu
 deosebire CLOPOTELE GAURITE, de dănsul inven-
 tate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt prevăzute în partea su-
 perioară — ca violina — cu șnur ca figura S și au un ton mai intensiv,
 mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât
 cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 287 kg. este egal
 în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. —
 Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de alinațitoare,
 — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și
 spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

Nagy Géza

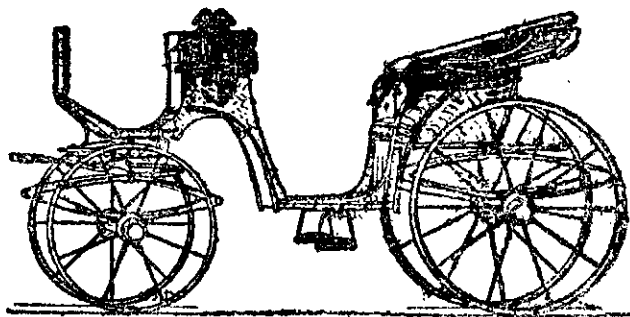
fotograf, Arad, Andrassy-tér nr. 22, în parter
 Palatul Cassei de păstrare „Polgári Takarékpénztár“ (vis-à-vis cu casa comitatului).

Fotografii artistice, interieur, înmăriri de platină, sepia, pigment sau gumă. Fotografii în grupuri, de salon sau în liber. Prețuri moderate. :: Telefon p. oraș și comitat 922.

Kovács és Thomay

prima fabrică de trăsuri **ARAD**, strada Kossuth numrul 2.
 cu putere electrică (Casa proprie).

Oferă trăsuri gata executate elegant. Trăsurile uzate le schimbăm cu trăsuri noi. Reparări de automobile și trăsuri executăm prompt și cu specialitate. Mare asortiment gata în permanență.

==== Prețurent gratis și franco. ====

FOTOGRAFI

în toate executările în
atelierul fotografic alui

WEISZ HUGÓ

BUCUREȘTI, Piața Andrásy 16.

Telefon: 211.

A luat parte la expozițiile:

- 1905. Budapesta, expoziția internațională B. F. C. (placă).
- 1908. Budapesta, expoziția regnicolară M. A. O. Sz. (placă de argint).
- 1910. Budapesta, expoziția internațională M. A. O. Sz. (medalie de aur).
- 1910. London, expoziție internațională Salon of Photogr.
- 1910. Kiew, S. Daquerre des photographes amateurs (placă)
- 1911. Hamburg, Bildnis u. Figurenbild Ausstellung (placă).
- 1911. London, Salon of Photography.
- 1912. Dublin Society of Ireland exhibition (medalie).
- 1912. Miskolcz, expoziția regnicolară a amatorilor (medalie de aur.)
- 1912. Eperjes, expoziția regnicolară de fotografii artistice.
- 1912. London Salon of Photography.
- 1912. Berlin, Gewerkerwerke (medalie).
- 1912. London, City of London And Cripplegate Ph. S. (placă de argint.)
- 1912. London, Salon of Photography.
- 1913. Frankfurt am Main (medalie de aur.)
- 1913. London, Royal Photographic S. of Great Britain.
- 1913. Zagreb, societatea artistică croată n. k.
- 1913. London, The South London Photographic Society.
- 1913. Gent, Exposition Universell et Internationale (placă)
- 1913. Dublin, Society of Ireland.
- 1914. Edlburg, Photographic Society, s. (medalie).
- 1914. London, South London Photographic Society.
- 1914. Dublin, Society of Ireland.
- 1914. Toronto, Canada, The Toronto Camara Club.
- 1914. Leipzig, Bugra.
- 1914. Winnipeg. (Canada) Camara Club.
- 1914. Birmingham, Photographic Society.
- 1914. London, Royal Phot. S. of Great Britain.

(Ve 2175—1.)

RADÓ GYULA

prăvălie de pardesiuri pentru dame

==== ARAD. ====

Cele mai bune și mai recunoscute croiuri de talie

precum și

cele mai moderne haine de grenadin alb, batist și pânză

Jachete scurte,
Capoate de sport,
Jachetă de mătasă,
Capoate albe,
Pardesiuri pentru copii,

Haine pentru fetițe,
Halate,
Fuste,
Mantale de Lister și
Gumă

în asortiment extraordinar.

Bluze și haine de doliu

Prețuri fixe!

(Ra 2152)

Telefon: 238.

Telefon interurban 604.

Telefon interurban 604.

Agentura

principală exclusivă a renumitei fabrici de motoare R. H. LISZTER & Co. Ges. M. B. H. London (Anglia).

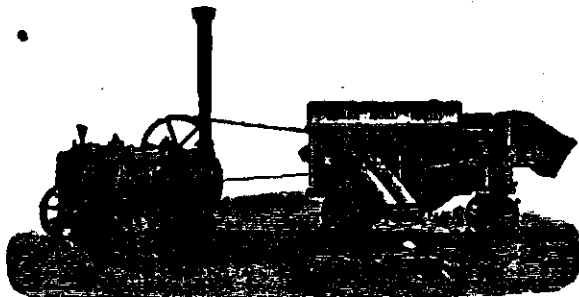
Cele mai noi motoare de benzină, absorbitoare de gaz și motoare cu ulei brut.

Garanță deplină.
Consumație puțină de benzină.

Manuare simplă.
Durabilitate extraordinară.

==== Fără perturbări în lucrare. ====

GARANȚA
deplină p. imblătit
și pentru puterea
de lucrare.

CONDIȚII
favorabile de plă-
tire (pe mai mulți
ani).

Schimb de motoare și batoze uzate. ===

FRĂȚII BURZA

cea mai mare firmă românească,
magazin de motoare, mașini de imblătit
și totfelul de mașini agricole.

ARAD, Piața Boros Béni Nr. 1. (Casa poprie).

Celor interesați le serveste
cu explicații și prospecte.

În scopul de a lega afacerea merge în per-
soană pe cheltuielile proprii la fața locului.

Cereți gratis marcele preț-curent ilustrat.

Mare magazin de vehicule și mașini de imblătit cu aburi.